A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1889. ÁPRILIS 11-ik NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1889. — 555.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1889. ÁPRILIS 11-ik NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1889. — 555.

A nagyszalontai ev. ref. egyházmegye, 1889. április 11-ik napján, Nagyszalontán tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Szél Kálmán esperes és *Ercsei Sándor* helyettesitett egyházmegyei gondnok elnöklete alatt

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:

Böszörményi Károly
Nagy Péter
Balog Ambrus
Márk Ferencz
Nagy Imre.

Világi részről:

Sántha István
Dr. Balogh Elek.

II. Jegyzők:

Balog Ambrus, Nagy Imre lelkészi, — Sántha István, Borbély László világi részről.

III. Lelkészek:

Nagy Sándor ágyai, Böszörményi Lajos nagyszalontai, Szűcs József fekete-gyarmathi, Csiha Márton körösszeg-apátii, Tömöri Mihály borossebesi, Bethlendi Sándor tamásdai, Ónodi Sándor mezőgyáni, Kolumbán Áron kötegyáni, Csák József ménesgyoroki, Kozma Zsigmond mező-sasi, Bögös Lajos erdő-gyaraki lelkészek.

IV. Tanitó testület képviselői:

Krucsó Ferencz komádii, Szabó József nagyzerindi tanitók.

V. Egyházak világi képviselői:

Bajó János és Balog József N.-Szalontáról, Kutasi Ferencz B.-Böszörményből, Biró János Ugráról, Sajti Mihály Sarkadról, Krucsó Ferencz Komádiból.

Elnöklő esperes — buzgó ima után — egyrészről sajnálattal jelenti, hogy szeretve tisztelt egyházmegyei gondnokunk *Tisza Kálmán* ő nagyméltósága, másnemü halaszthatatlan teendői által a megjelenésben gátoltatván, az ő szakavatott elnöki tapintatos működését ez alkalommal nélkülözni kénytelenek leszünk; másrészről melegen üdvözli a lelkészi és világi tanácsbirákat, jegyzőket, lelkészeket, az egyházak és tanitó testület képviselőit, kik a valóban rosz utak daczára is megjelentek, hogy egyházmegyénk közigazgatási ügyeinek elintézsében való részvételök által közreműködjenek abban, hogy mi közöttünk „*mindenek ékesen és jó renddel*“ történjenek.

E szivélyes üdvözlet viszonzásául felhangzó lelkes „éljenzések“ lecsilapulása után: esperes a jelen közgyűlést megnyitottnak nyilvánitja.

1. A meg nem jelenhetett egyházmegyei gondnok helyettesitése czéljából felkéretvén Ercsei Sándor, mint hivatalára nézve legidősebb tanácsbiró:

a társelnöki széket *Ercsei Sándor*, mint helyettesitett egyházmegyei gondnok, lelkes „éljenek“ között elfoglalja

2. Az egyházak és tanitó testület képviselői

a fent kitett sorrendben, megbizó leveleik alapján, igazoltatnak.

3. Fábián László, Benedek László és Tisza István világi tanácsbirák, — Ferenczi Gedeon lelkészi tanácsbiró, — Bernáth Lajos tenkei, Szondi György gyantai, Szondi Géza szentleányfalvai lelkészek az esperesi hivatalhoz küldött értesitéseikben jelentik, hogy részint betegség-, részint másnemü elfoglaltatásaik miatt jelen közgyűlésen meg nem jelenhetnek.

Sajnos tudomásul vétetik.

4. A tárgysorozat felolvastatván:

helybenhagyatik és tanácskozási sorrendül elfogadtatik.

5. Olvastatott a következő *esperesi jelentés* az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyénknek az 1888-ik évi szellemi és anyagi állapotát feltüntető jelentésemet, a hozzám beérkezett adatok alapján, a következőkben van szerencsém beterjeszteni.

I. Valláserkölcsi állapot.

Ha a közönséges istenitisztelet gyakorlásából, mint a vallásos buzgóság külső nyilvánulásából lehet következtetnünk magára a vallásosságra: ugy az, egyházmegyénk egyházaiban átalában megörvendeztetőnek, sőt dicséretesnek mondható; mennyiben ugy az ünnepnapok, mint a vasárnapok délelőttjén, a közönséges istenitiszteletek gyakorlásában, átalában dicséretes buzgólkodás észlelhető, melyet több helyütt még mindig megzavar az, hogy a *vásárok vasárnap tartatnak*. A nagyobb munka idején, ha lankad is ezen buzgóság a délutáni, még inkább a köznapi istenitiszteletek alkalmával, de láthatólag örvendetes emelkedést és benső érdeklődést mutat a munka szünetelése idején tartatni szokott bibliamagyarázatoknál. Vasárnap délután egyházmegyénk 29 egyházában kátémagyarázat, 5-ben bibliamagyarázat, 6-ban felváltva e kettő, 3-ban egyszerü könyörgés tartatik. Köznap reggelenkint mindennap 24 egyházban, 8 egyházban hetenkint kétszer, csak bűnbánati héten 7-ben tartatik istenitisztelet, 4-ben egyszer sem. Köznap délután naponkint 5 egyházban tartatik istenitisztelet, 38-ban nem. Köznapokon bibliamagyarázat tartatott 23 egyházban, 20-ban nem. Urvacsoráztak 24 egyházban, hol ez nyilvántartatott, 26,066-an.

Az erkölcsi állapotok megitélésére szolgáljanak a következő adatok: törvénytelen szülöttek száma 278 (3576 szülött közül); törvénytelenül együtt él, mennyire ez kipuhatolható volt, 263; visszás házas volt 91, kik közül lelkészi békéltetés folytán kibékült 31, elvált 32; hozzánk áttért 19; kitért 3; vegyes házasság 100; nazarénus vagy más secta hivei vannak 10 helyen, épen ugy mint tavaly, számuk azonban — a rajongásig űzött téritési mánia daczára is — általában apadóban van s ott, hol az ujság ingerét elvesztették, hatásuk nincs, habár türelmetlen viselkedésük több helyütt alapjában támadja meg a családi békét és a társadalmi rendet. Botrányos bűneset 3 helyen fordult elő, mi kétségtelenül az erkölcsi állapot javulását jelzi a mult esztendőkhöz képest.

II. Iskolaügy.

A tanügyi bizottság külön jelentésén kivül, egyházmegyénk iskolaügyének állapotát a következőkben van szerencsém feltüntetni:

A 6—12 éves 8458 tanköteles közül iskolába jár 7615; a 13—15 éves 2980 tanköteles közül iskolába jár 918; és pedig 77 iskolaépületben 88 tanterembe, melyből törvényszerü 45, kielégitő 26, türhető 13, rosz 4; a mindennapi iskolában egy osztályu 14, két osztályu 8, három osztályu 6, négy osztályu 20, öt osztályu 30, hat osztályu 10; a 29 helyen levő ismétlő iskolából egy éves tanfolyamu 14, két éves 8, három éves 7. Ezen iskolák vezetésére 89 tanerő van alkalmazva, kik közül fiukat tanit 31, leányokat

28, vegyesen 30. Közülök oklevéllel bir 45, igazolványnyal 25, kibocsájtványnyal 3, lelkésztanitó 5, segédlelkész 5, képesitvénye nincs 6-nak; állandó 70, ideiglenes 17, segéd 2. A tanerők javadalmazására fordittatott ez évben 37,334 frt. Taneszközökre 2214 frt. Az iskolaépületek fentartására 9827 frt és igy az összes iskoláztatásra 49,375 frt. Az egyházkerület által kötelezővé tett tanterv közül 70 iskolában a C), 11-ben a B), 8-ban az A) tanterv van alkalmazásban.

III. Anyagi állapot.

Az 1888. évről szóló egyházi s illetőleg gondnoki számadásokat, az egyházi törvény értelmében bekivánván, azokat az egyházmegyei számvevőszékhez áttettem, mely is e tárgyu jelentését az egyházmegye közgyűléséhez külön adta be.

Az egyházak ingó és ingatlan vagyonáról kiállitott s a törvényszerü egyházlátogatás alkalmával hitelesitett leltárt nyilvántartom. Ezeknek előre bocsátása után áttérek az 1888. év folyamán történt épitkezésekre és hagyományokra.

a) Épitès és javitás.

Ágyán templomkert keritésére s épületek javitására 428 frt. *Szintyén* épitkezésre s tanterem felszerelésre 140 frt. *Anton* a templom tetejének zsindelyezésére 382 frt *K.-Apátiban* a templom tetejének kijavitására 36 frt. *Aradon* a lelkészlakon javitás 75 frt. *Árpádon* a lelkészlakon javitás 370 frt. *Belényesben* a toronytetőzet javitására 54 frt 24 kr. *Erdőhegyen* javitásokra 150 frt. *Fenesen* javitásokra 200 frt. *Geszten* templomtető festésre 195 frt. *K.-Gyánban* templom s torony renoválására 7000 frt, uj tanitói lakásra 1010 frt. *M.-Gyánban* javitásokra 36 frt. *Gyantán* javitásokra 178 frt 57 kr. *F.-Gyarmaton* javitásokra 117 frt. *M.-Gyorokon* a lelkészlakon és iskolaépületben átalakitás, a lelkész költségén 68 frt. *N. Harsányban* a templom kijavitására s bekeritésére 430 frt. *Komádiban* templom boltozására s fedésére 7500 frt, két iskolánál melléképületre és keritésre 300 frt, egy iskolánál uj székekre 140 frt. *Okányban* a lelkészlakon melléképületre 600 frt. *Pankotán* a lelkészlakon javitás 20 frt. *Sarkadon* javitásokra és uj melléképületre 1300 frt, 7-ik rendes tanitói állomás felállitására 500 frt. *M.-Sason* a torony festésére s javitásokra 310 frt. *Sonkolyoson* épületjavitásra 23 frt. *Jánosfalván* épületjavitásra 17 frt. *Szakálon* javitásokra 15 frt *Szalontán* javitásokra 1102 frt 88 kr. *Szemlakon* az iskola zsindelyezésére 259 frt 27 kr, a malom javitására 94 frt 96 kr. *Szentleányfalván* templom fedélzet kijavitására, a hivek adakozásából 125 frt. *Tamásdán* javitásokra 58 frt. *Nyégerfalván* templom s torony kijavitására 345 frt 61 kr. *Ugrán* az egyházi épületek kijavitására 316 forint 37 krajczár. *B.-Ujlakon* a torony bebádogozására 560 frt,

javitásokra 20 frt. *B.-Zerinden* javitásokra 140 frt. *Zsadányban* taneszközökre 26 frt. *Vadászon* a fiiskola épületének javitására 182 frt. *Csermőn* uj harangra közadakozásból 240 frt, az iskola udvarán uj kutra 40 frt fordittatott. Épitkezés és javitás történt tehát összesen 25,104 frt 90 kr értékben.

b) Adakozás, hagyomány.

Szintye részére: a kis-jenői takarékpénztár 20 frtot, az aradi „Kölcsey-egylet" 40 frtot, államsegély 50 frt, n.-harsányi egyház két poharat 25 frt értékben, Márk Ferencz szószékre 15 frtot, Nagy Sándor ágyai lelkész egy asztalt 5 frt értékben, Hőnig Frigyes egy csengőt 9 frt értékben, az állam taneszközöket 15 frt értékben, a magyar ref. segély-egylet 50 frtot, az ágyai ref. egyház egy öntött vaskemenczét 10 frt értékben, Aradmegye törvényhatósága 60 frtot, a szintyeiek harangra 25 frtot, Erdőhegy község harangra 50 frtot, Veres Károly szalontai épitész harangra 50 frtot adományozott; ezen adományok összege 424 frt. *Belényesben* Pálfi Antal 2 szegény gyermeknek ruhasegélyül 10 frtot, Kádár Ilona az egyházi szegény-alap javára 5 frtot. *B.-Böszörményben* perselybe gyült 32 frt 23 kr. *Geszten* Tisza Kálmán toronytető-festésre 50 frtot. *K.-Gyánban* iskolás gyermekek részére a községi előljáróság 50 frtot, Böszörményi Lajos és neje az urasztalára egy ezüst tányért 34 frt értékben. *M.-Gyánban* Oláh Bálint 10 frtot, Rostás Mihályné Ladányi Amália az urasztalára egy diszes bársony teritőt adományozott. *Gyantán* perselybe gyült 41 frt 93 kr. *E.-Gyarakon* Sánta Gábor és neje Csűri Mária, népnevelési czélra 9 hold földet adományozott. *M.-Gyorokon* Nágel Vilmos kunágotai birtokos 100 frtot, Csák József és neje 50 frtot, Glück Dezső 2 frtot, Dékány György 2 frtot, Rácz Károly 1 frtot, Haás Sándor 5 frtot, Rozsnyai Mátyás 5 frtot, Vendrinczky János 5 frtot adományoztak, egy jótékonyczélu bál pedig 53 frt 40 krt jövedelmezett, ezeken kivül Varga Józsefné egy urasztali teritőt s Bodnár Gábor a Lippán alakulandó egyháznak egy diszes ezüst tányért ajándékozott *N.-Harsányban* özv. Balogh Lászlóné 26 frt 40 krt, Csikos Zsófia 20 frtot. *Komádiban* Tóth Bálint 40 frtot, Szücs János 200 frtot, Csébi Imréné Szücs Mária 20 frtot adományozott; orgonára gyült 480 frt. *Pankotán* a népbank 25 frtot, Csete Antal és neje 10 frtot. *K.-Peregen* néhai Vörös Sára az urasztalára 2 darab chinaezüst poharat hagyományozott 60 frt értékben. *Sarkadon* néhai Lehelőssy Károly temető alapra 20 frtot, Ölyüs Andrásné folyó szükségre 10 frtot. *B.-Sebesen* Lőkös Pál 8 frtot, Mészár Ferencz 4 darab énekes könyvet, Venczel Mihályné egy urasztali teritőt, Veres Péter és Flachbart Károlyné a szószékre teritőt adományoztak. *Sonkolyoson* Kovács Jánosné az urasztalára és a szószékre egy-egy teritőt, Petrikó Ferenczné egy talpas rézpoharat ajándékozott, az egyházi tagok pedig orgonahármoniumra 145 frtot adakoztak. *Szakálon* a gyülekezet tagjai közmunkával kerestek az egyháznak 67 frtot, Bölöny

Sándor a templomépitésre vettetett 29 ezer tégla kiégetéséhez 43 szekér szalmát adományozott. *Szalontán* perselybe gyült 298 frt 81 kr, Lovassy Ferenczné Kálmán fia emlékére 1000, Róza leánya emlékére szintén 1000 frt alapitványt tett iskolai ösztöndijul, a szalontai takarékpénztár szegény gyermekek ruha segélyére 90 frtot, az egyház részére Sinka Pál 10, Bereczki Máté 20, Illyés Sándor 20, Fekete Zsuzsánna 20, Darvasi János 100 frtot hagyományozott, Külűs János pedig 51 frt 65 krt adományozott. *Szentleányfalván* Kis Mihályné Multyán Veronika iskolaépitésre 500 frtot hagyományozott, ugyan e czélra a község 362 frtot adott, templomjavitásra Szondy Géza 10 frtot, Beke István 3 frtot adományozott; egyházi adó megszüntetésére alapul gyüjtetett 542 liter buza és 5 frt 45 kr. *Tárkányban* Antal Ferenczné egy teritőt, Izsák János egy abroszt ajándékozott az urasztalára. *Nyégerfalván* Mikló András 5 frtot, ör. Csapó János 11 frt 50 krt. *Tenkén* orgona alapra gyült 800 frt. *B.-Ujlakon* perselypénz 6 frt 79 kr, Boglucz Istvánné Rojti Irén az urasztalára teritőt ajándékozott 8 frt értékben. *B.-Zerinden* a leydai és lipcsei „Gusztáv Adolf egylet“ templomépitésre 175 frt 58 krt adományozott. *Vadászon* templomkeritésre adakoztak az egyházi tagok 82 frt 40 krt, Vékás Ferencz az egyháznak 5 frtot hagyott, Kopacsek Sándor a leányiskolába egy asztalt és széket készitett. Tehát az összes adományok és hagyományok értéke, a természetbenieken kivül, 6718 frt 04 kr. Ezen kivül az urasztala több helyütt részint egész éven át, részint egyes alkalmakkor, egyes buzgó egyháztagok adományából láttatott el kenyérrel és borral, például Gyantán, Erdő-Gyarakon, F.-Gyarmaton, Komádiban, Pankotán, N.-Szalontán és Ugrán.

Hálás köszönettel jelentem be, hogy apostoli királyunk Ő Felsége, magánpénztárából a b.-sebesi egyháznak iskolaépitésre 100 frtot méltóztatott adományozni; továbbá a tiszántuli egyházkerület magyar ref. segélyegyletétől nyert egyházmegyénk 150 frtot, a rendkivüli szükségletekre fentartott államsegélyből 25 frtot, a Baldácsy alapitványból egyházmegyei lelkészi gyámintézetünk 51 frtot, a „Pesti Fonciére biztositó-társulattól“ tüzkármentesitési osztalékul nyert egyházmegyénk 32 frtot. A debreczeni ev. ref. főiskola tápintézete részére 349. sz. körlevelem folytán, a belényesi egyház 18 frt 40 krt, a k.-gyáni egyház 11 frtot, a n.-szalontai 32 frt 90 krt, a sarkadi egyház 100 frtot küldött; az okányi egyház a n.-szalontai gymnasium részére 2 frtot.

Fölemlitem, hogy 3 egyházközség van, t. i. Remete, Fekete-Tóth és B.-Ujlak, hol az egyházi hivatalnokok közvetlen magok szedik fizetésöket az egyháztagoktól, egyébütt a presbyterium szedeti azt, — 8 egyházban nem nyerték ki az egyházi hivatalnokok fizetéseiket a mult esztendőben. Az egyházi épületek az egyházmegye minden egyházában tüzkár ellen biztositva vannak és pedig 41 egyházban a „Fonciére Pesti“, egyben a „Phőnix“, egyben az „Első magyar általános biztositó társulat“-nál.

IV. Népmozgalmi adatok.

Egyházmegyénkben van 43 anya-, 7 leányegyház és 173 szórvány. Ezekben a lelkek száma: 73,479; a születteké: 3576, a meghaltaké: 2526, esketetteké: 809, konfirmáltaké: 1129. A 43 anyaegyházban van 44 rendes lelkészi állomás, a melyből egy üresedésbe jött, ugy hogy van 43 rendes, 11 segédlelkész és igy összesen 54.

Az 1888-ik év október 20-án halt meg m.-sasi lelkész Pápai Lajos 18 évi lelkészkedés után. Nyugodjék békében!

Végül van szerencsém jelenteni, hogy az egyházi törvény 25. §-a értelmében a presbyteriumok $^1/_4$ része uj választás alá jött s ezen választás mindenütt foganatosittatott.

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés! Midőn az egyházmegye szellemi s anyagi állapotát a fentebbiekben van szerencsém föltüntetni: ismételve utasittatni kérem a presbyteriumokat, hogy az egyházi hivatalnokok fizetését, mint ezt az egyházi törvény 231. §-a megszabja, ne az egyházi hivatalnokok, hanem mindenütt az egyház gondnoka s illetőleg a presbyterium szedje és szedesse be és azt, az egyházi törvényben is kimondott felelősség terhe alatt, pontosan szolgáltassa ki az illetőknek. Végül a fentebb részletezett épitkezéseknek és adományoknak örvendetes tudomásul vételét és az azokban nyilvánult buzgó áldozatkészségnek jegyzőkönyvünkben leendő elismerését kérem.

Tudomásul vétetik. *Inditványai határozati erőre emeltetnek.*

A *remetei*, *fekete-tóthi* és *belényes-ujlaki* presbyteriumok határozottan és felelősség terhe alatt utasittatnak, hogy foganatositsák már valahára az egyházi törvények 231-dik §-ában foglalt azon rendelkezést, miszerint az egyházi hivatalnokok fizetését ne magok az egyházi hivatalnokok szedjék be közvetlenül a hivektől, hanem szigoruan tegyék kötelességévé az egyház gondnokának mind a beszedést, mind a pontos és idejében történő átszolgáltatást.

Egyházmegyei közgyűlésünk pedig kedves kötelességének ismeri, hogy esperes iránt — lelkiismeretes gonddal összeállitott, a rendelkezésére álló anyagot nagy szakértelemmel csoportositó, világos, szabatos, kimeritő, igazán mintaszerü jelentéséért — *méltányló köszönetét jegyzőkönyvileg is kifejezze.*

6. Olvastatott az elnökileg elintézett ügyekről a következő esperesi jelentés :

Nagytiszteletetü egyházmegyei közgyülés!

Az egyházmegye utóbbi közgyülése óta elnökileg elintézett közérdekü ügyekről, a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet :

1. 1888. szeptember 3-ikán, 367. szám alatt jóváhagytam a szakáli presbyterium azon intézkedését, hogy a Sztachó Géza által kifizetett 201 frt 50 krt, mint a templomépitési alapból visszafizetett kölcsönt téglaégetésére használják föl, a templom épitéséhez, — kikötvén, hogy az arról vezetett számadás, okmányaival együtt, valamint a tégla minőségét igazoló szakértői vélemény hozzám beterjesztendő lesz. Mi is hozzám beküldetvén, beigazolva lett, hogy 29,400 drb. kitünő minőségü tégla készittetett ama fentebbi pénzből.

2. 1888. szeptember 5-ikén, 383. szám alatt árpádi leánytanitóul megválasztott Balogh József tanitóképezdei folyamot végzett ifjut, ideiglenesen megerősitettem állomásán, azon kijelentéssel, hogy ha ezen tanév folyamán oklevelet nem szerez : állomasán tovább nem maradhat.

3. 1888. szeptember 6-ikán, 384 szám alatt Kálmán Béla segédlelkészt felhatalmaztam a bajji egyházban a lelkészi szolgálatok teljesitésére.

4. 1888. szeptember 26-ikán, 395. szám alatt Bús István okleveles tanitót ideiglenesen megerősitettem a m.-gyáni leánytanitóságban

5. 1888. szeptember 26-ikán 397. szám alatt Tatai Ambrus okleveles tanitót, ideiglenesen megerősitettem a k.-peregi leánytanitóságban.

6. 1888. szeptember 27-ikén, 400. szám alatt k.-gyáni segédtanitóul elválasztott Bernolák Miklóst, ki a tanitóképességi vizsgát részben letette, a folyó tanévre ideiglenesen megerősitettem állomásán, azon kijelentés mellett, hogyha ezen tanév folyamán oklevelet nem szerez, állomásán tovább nem maradhat.

7. 1888. október 9-ikén, 417. sz a., tamásdai tanitóul megválasztott Dabizs Ferenczet, oklevele alapján ideiglenesen megerősitettem allomásán.

8. 1888. október 15-ikén, 421. szám alatt az ujonnan szervezett szintyei leányegyházban, — az egyházkerület 278. — 1888. számu végzése alapján, — Bod Ferencz segédlelkészt ideiglenes tanitóul alkalmaztam, felhatalmazván őt egyszersmind a lelkészi szolgálatok teljesitésére is.

9. 1888 november 10-ikén, 455. szám alatt m.-sasi lelkész Pápai Lajos halálával megüresedett lelkészi állomás felügyelésével és kormányzásával Balogh Ambrus b.-böszörményi lelkész és tanácsbiró urat biztam meg, — a lelkészi szolgálatok végezésére pedig, segédlelkészi minőségben, Kálmán Bélát hatalmaztam fel.

10. 1888. deczember 7-ikén, 492. szám. alatt tenkei segédtanitóul megválasztott Nagy József okleveles tanitót, állomásán ideiglenesen megerősitettem.

11. 1888. deczember 13-ikán, 502. szám alatt aradmegyei m. k. tan-

felügyelő Varjassy Árpád ur 953. számu azon átiratára, hogy a szentleányfalvai iskola tanterme czéljának és az egészségügyi követelményeknek meg nem felel s mivel a hitközség iskola épitési czélra nagyobb összeggel rendelkezik, sürgősen intézkedjen egy uj tanterem épitése iránt: egyfelől a szentleányfalvai presbyteriumot ismételve felhivtam, hogy a rendeltetésének meg nem felelő tanterem átalakitásáról, illetőleg uj tanterem készitéséről mielőbb gondoskodjanak, másfelől Aradmegye kir. tanfelügyelőségét fölkértem, hogy tekintettel a megváltás nehézségeivel küzdő telepes község szorult helyzetére, engedjen időhaladékot a szentleányfalvai ev. ref. egyháznak.

12. 1889. január 23-ikán, 23. szám alatt szentleányfalvai tanitóul megválasztott Kovács Antal okleveles tanitót, oklevele és szolgálati bizonyitványai alapján megerősitettem állomásán.

13. 1889 február 19-én, 50 szám alatt az 1889. január 28-ikán tartott k.-peregi presbyter választást, — mivel az, ugy az az ellen felebező 29 egyháztag indokolt panaszlevele, mint magának a k.-peregi presbyteriumnak beismerése szerint törvénybeütköző eljárással foganatosittatott, nevezetesen: a választás szószékből 2-szer meghirdetve nem volt, — a választók névsora közszemlére ki nem tétetett, — olyan szavazat is elfogadtatott, melyet a szavazásra jogosult nem személyesen adott be, a beadott szavazatok számba nem vétettek, — megsemmisitettem s uj választást rendeltem el, a törvény által meghatározott alaki kellékek pontos megtartásával. Ez uj választás f. évi márczius 5-ikén megtartatott és pedig a hozzám beterjesztett választási jegyzőkönyv és az annak okmányául szolgáló szavazólapok igazolása szerint, a törvény és törvényerejü rendeletek értelmeben, — miért is ezen uj választást, márczius 13-án, 99. szám alatt jóváhagyó tudomásul vettem.

14. 1889. február 28-ikén, 79. szám alatt Szabó József segédlelkészt felhatalmaztam az okányi egyházban a lelkészi szolgálatok végzésére.

15. 1889. márczius 15-ikén, 108. szám alatt a Kis Károly vadászi leánytanitó lemondásával megürült tanitói állomásban Vámos Lajost tanitóképezdei jeles bizonyitványa alapján, ideiglenesen megerősitettem azon kijelentéssel, hogy ha ezen tanév folyamán oklevelet nem szerez, állomásán tovább nem maradhat.

16. 1889. ápril 3. 147. szám alatt Csécsi Imre aradi segédlelkészt fölhatalmaztam, hogy Ferenczy Gedeon aradi rendes lelkész betegségének tartama alatt, a presbyteri gyülésekben, helyettes lelkészi minőségben, jogérvényesen elnökölhessen s általában az egyház ügyeit elláthassa.

17. 1889. ápril 4-ikén, 124. szám alatt a Nagy Imre zsadányi fitanitó lemondásával megürült tanitóságban, Hegyesi Gergely tanitóképezdei tanfolyamot végzett ifjut, bizonyitványai alapján ideiglenesen megerősitettem, azon kijelentés mellett, hogy ha ezen tanév alatt oklevelet nem szerez, állomásán tovább nem maradhat.

18. 1889. ápril 9-ikén 160. szám alatt a bajji presbyterinm s illetőleg egyházközség indokolt kérelmére és Böszörményi Pál bajji lelkész beleegyezésével f. évi ápril hó 25-iktől kezdve Szabó József segédlelkészt, helyettes lelkészi minőségben alkalmaztam a bajji egyházban Böszörményi Pál

lelkész mellé, a lelkészi lakon lakás, a lelkésztől nyeréndő teljes ellátás és a lelkészi fizetésből az egyházi gondnok által évnegyedenként adandó 25 — 25 frt (évi 100 frt) dijazás mellett; *helyettes lelkész saját felelősségére tartozván vezetni az anyaköüyveket és végezni minden teendőket.*"

Helybenhagyó tudomásul vétetik.

7. Olvastatott az esperesi jelentés a „skontró" ügyekről a mint következik :

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

A skontró-ügyekről a következőkben van szerencsém jelentésemet beterjeszteni :

1. A 106 — 1888. számu egyházmegyei végzés értelmében, 359. szám alatt 1888 augusztus 18-ikán fölkértem az Arad megyei vizszabályozó társulat elnökségét, hogy a tamásdai egyház kérvénye kapcsában egyházmegyénk hivatolt határozatát a vizszabályozó társulat elé terjeszteni s annak e tárgyu végzését hozzám eljuttatni sziveskedjék; de mindez ideig választ nem nyertem.

2. A 103 — 1888. számu egyházmegyei végzésre vonatkozólag jelentem, hogy ezen ügyben a megbizott egyházmegyei küldöttség eljárása fölöslegessé vált, mivel a szentleányfalvai egyház 810 frtnyi fedezet nélküli tartozásának törlesztését, kölcsön fölvétele nélkül eszközölte ki.

3. A 47 — 1888. számu egyházmegyei végzésre vonatkozólag a kötegyáni ref. presbyterium jelenti, hogy 1888. szeptember 11-ikén a templom ujjáalakitására és a toronytető készitésére vonatkozó összes munkálatokat Lánczy T. királyi mérnök, mint szakértő fölülvizsgálta, kifogástalannak találta s a 6874 frtra fölszámitott épitési költséget kifizetendőnék véleményezte A szakértői átvétel után, 1888. szeptember 16-ikán az ujjá alakitott templom, ünnepélyes istenitisztelettel megnyittatott.

4. A 9 — 1888. számu egyházmegyei végzés 9-ik pontja értelmében, megfelelő intézkedésre, 283. szám alatt ujabban fölkérvén a szalontai járás főszolgabiráját, 120 — 1889. szám alatt márczius 24-ről keltezve értesit, hogy az erdő-gyaraki egyház községet illető regale számadás az 1880-ik év második felétől 1888. végéig áttétetett a községi előljáróság által a következő eredménynyel :

a) bevétel f. 2188 66⅔ kr,
b) Kiadás f. 2051·80⅔ „

Maradvány: f. 136·86 kr, mely összeg hasonlóan átszámoltatott.

5. A 118 — 1888. számu egyházmegyei végzésben elrendelt vizsgálat foganatositását, — egyfelől azért, mert a Schladt-Hudi ügyben még most sincsen jogerős itélet, — másfelől azért, mert a szemlaki presbyterium 1888. deczember 29- és 1889. márcz. 15 ről kelt jelentése szerint Schladt Henrik szorgalmasan tanitott, erkölcsi magaviselete kifogástalan, vele az

egyház népe meg van elégedve, — czélszerünek véltem a tanitás eredményét constatáló törvényszerü egyházlátogatásig függőben tartani s az ezt teljesitő egyházmegyei küldöttséget bizni meg, a talált eredményhez képest, a vizsgálat foganatositásával."

Tudomásul vétetik.

A 106 — 1888. számu egyházmegyei végzésben foglalt intézkedés foganatositásával esperes megbizatik.

8. Beterjesztetett az esperes által továbbitott hivatalos pénzekről összeállitott következő számadása :

Sorsz.	Idő 1888	okmszám		Bevétel. frt	kr	Kiadás. frt	kr
1	szept. 30.	408	Az egyházkerület segélyegyletétől évi segély	150	—	—	—
2	okt. 5.	ad 408/1	A cserműi leányegyház f. u. lelkészének	—	—	50	—
3	„ „	„ 408/2	A szintyei l. egyház tanitójának	—	—	50	—
4	„ 12	„ 408/3	A kisházai és széplaki l. egyházak f. u. lelkészének	—	—	50	—
5	„ 1	„ 409	Rendkivüli államsegélyből	25	—	—	—
6	„ 12	ad 409	Varga András széplaki tanitónak	—	—	25	—
7	nov. 19	470	A „Baldácsy alapitvány"-ból jutalék	51	—	—	—
8	„ 24	ad 470	Lelkészi gyámintézetnek ezen jutalé	—	—	51	—
9	decz. 28	512	Egyh. kerületi közig. költs. 1888-ról	670	—	—	—
10	„ 31	ad 512	Ezen közig. e. ker. költség beküldve	—	—	670	—
	1889.						
11	febr. 28	77	1888-ról tüzkárment. osztalék	32	—	—	—
12	márcz. 3	ad 77	Ezen osztalék az e. megye pénztárába áttéve	—	—	32	—
			összesen :	928	—	928	—

A beterjesztett számadás megvizsgálására Bagdi János és Balogh István kiküldetvén, irásban jelentik, miszerint az esperesi számadást 1888. szeptember 30-tól 1889. márczius hó 3-ig terjedő időtartamra megvizsgálták; ugy a bevételeket, mint akiadásokat a megfelelő okmányokkal összehasonlitották, azt mindenben helyesen vezetettnek s teljesen rendben levőnek találták; ezek alapján e számadásra vonatkozólag az esperesnek a felmentvényt megadhatónak véleményezik.

E jelentés folytán *a felmentvény esperes részére megadatik*; a számadás pedig levéltárba tétetni rendeltetik.

9. Olvastatott a következő esperesi jelentés az 1888-ik évi közalapi számadások megvizsgálásáról és az 1889-ik évi közalapi járulékok helybenhagyásáról :

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy az e. megye közalapi bizottsága az 1888-ik évi közalapi járulékokról szóló számadást, a kezelési szabályok értelmében megvizsgálta, teljesen rendben találta s mint ilyet jóváhagyta.

Számadás az országos reform. egyházi közalap 1888. évi járulékairól.

Tiszántuli egyházkerület, nagyszalontai egyházmegye

Sorszám	I. Egyházközség neve	II. Hátralékok rovata: összes hátraléka a f. 1888. év jan. 1-én		ebből töröltetett		hátralékából befizetett a f. 1888. évben		hátraléka maradt a f. 1888. év decz. 31.		III. Folyó évi járulékok rov.: járuléka a folyó 1888. évre		ebből befizetett a folyó 1888-ik évben		ebből hátralék maradt a folyó 1888. év decz. 31-én		IV. Töketermészetü adományok		Perselypénz	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	—	—	—	—	—	—	—	—	57	70	57	70	—	—	—	—	—	—
	f. e. Szintye	—	—	—	—	—		—	—	5	30	5	30	—	—	—	—	—	—
2	Ant	—	—	—	—	—	—	—	—	30	60	30	60	—	—	—	—	—	—
3	Apáti (Körössz.)	—	—	—	—	—	—	—	—	14	70	14	70	—	—	—	—	—	—
4	Arad	57	42	28	—	29	42	—	—	110	90	61	58	49	32	—	—	—	—
	f. e. Uj-Arad	4	60	—	—	—	—	4	60	2	30	—	—	2	30	—	—	—	—
	f. e. Vinga	7	—	—	—	—	—	7	—	3	50	—	—	3	50	—	—	—	—
5	Árpád	—	—	—	—	—	—	—	—	23	30	23	30	—	—	—	—	—	—
6	Bajj	—	—	—	—	—	—	—	—	20	50	20	50	—	—	—	—	—	—
7	Belényes	7	70	2	60	5	10	—	—	35	90	30	—	5	90	—	—	—	—
	f. e. Vaskóh	1	80	—	90	—	90	—	—	—	90	—	—	—	90	—	—	—	—
8	Böször. (Berek)	—	—	—	—	—	—	—	—	86	—	86	—	—	—	6	—	—	—
9	Erdöhegy	9	—	—	—	—	—	9	—	112	60	—	—	112	60	—	—	—	—
10	Fenes	—	—	—	—	—	—	—	—	21	90	21	90	—	—	—	—	—	—
11	Geszt	—	—	—	—	—	—	—	—	81	—	81	—	—	—	—	—	—	—
	f. e. Cséffa	—	—	—	—	—	—	—	—	9	10	9	10	—	—	—	—	—	—
12	Gyán (Köte)	—	—	—	—	—	—	—	—	65	30	65	30	—	—	—	—	—	—
13	Gyán (Mező)	—	—	—	—	—	—	—	—	53	60	53	60	—	—	—	—	0	43
14	Gyanta	10	50	—	—	—	—	10	50	35	80	—	—	35	80	—	—	—	—
	l. e. Kisháza	—	—	—	—	—	—	—	—	2	50	2	50	—	—	—	—	—	—
	l. e. Széplak	—	—	—	—	—	—	—	—	1	80	1	80	—	—	—	—	—	—
15	Gyarak (Erdő)	—	—	—	—	—	—	—	—	24	40	—	—	24	40	—	—	—	—
16	Gyarmat (Fek.)	—	—	—	—	—	—	—	—	39	30	39	30	—	—	—	—	—	—
17	Gyorok (Ménes)	—	—	—	—	—	—	—	—	10	60	10	60	—	—	—	—	0	20
18	N.-Harsány	—	—	—	—	—	—	—	—	32	10	32	10	—	—	—	—	—	—
	Átvitel:	98	02	31	50	35	42	31	10	881	60	646	88	234	72	6	—	0	63

I.		II. Hátralékok rovata								III. Folyó évi járulékok rov.						IV.		Perselypénz	
Sorszám	Egyházközség neve	összes hátraléka a f. 1888. év jan. 1-én		ebből töröltetett		hátralékából befizetett a f. 1888. évben		báraléka marad a f. 1888. év decz. 31-én		járuléka a folyó 1888. évre		ebből befizetett a folyó 1888-ik évre		ebből hátralék maradt a folyó 1888. évdecz 31-én		Tőketermészetű adományok			
		frt	kr	fr	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	Áthozat :	98	02	31	50	35	42	31	10	881	60	646	88	234	72	6	—	0	63
19	M.-Homorog	34	80	—	—	12	30	22	50	23	90	—	—	23	90	—	—	—	—
20	S.-Keresztur	26	16	2	36	10	80	13	—	27	20	18	46	8	74	—	—	—	—
21	Komádi	238	44	2	14	236	30	—	—	161	50	2	70	158	80	—	—	—	-
22	Okány	145	10	—	—	145	10	—	—	73	—	70	20	2	80	—	—	—	—
23	Pankota	—	—	—	—	—	—	—	—	19	90	19	90	—	—	—	—	0	50
24	Kis-Pereg	101	20	8	10	17	40	75	70	66	10	40	90	25	20	—	—	0	10
	l. e. N.-Pereg	20	70	—	—	20	40	—	30	20	60	—	—	20	60	—	—	—	—
25	Remete	—	—	—	—	—	—	—	—	15	10	15	10	—	—	—	—	—	—
26	Sarkad	—	—		—	—	—	—	—	173	80	173	80	—	—	—	—	—	—
27	M.-Sas	—	—	—	—	—	—	—	—	52	10	52	10	—	—	—	—	—	—
28	B.-Sebes	—	—	—	—	—	—	—	-	16	50	16	50	—	—	—	—	—	—
29	Sonkolyos	—	70	—	—	—	70	—	—	7	90	7	90	—	—	—	—	—	—
	l. e. Jánosfalv.	6	10	6	10	—	—	—	—	6	10	6	10	—	—	—	—	0	10
30	Szakál		—	—	—	—	—	—	—	6	50	6	50	—	—	—	—	—	—
31	N.-Szalonta	150	40	14	10	136	30	—	—	430	30	289	50	140	80	—	—	3	19
32	Szemlak	—	—	—	—	—	—	—	—	30	90	30	70	—	20	—	—	—	—
33	Szentleányfalva	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	13	—	—	—	—	—	—	—
34	Tamásda	—	20	—	20	—	—	—	-	16	—	15	90	—	10	—	—	0	07
35	Tárkány	—	—	—	—	—	—	—	—	22	60	—	—	22	60	—	—	—	—
	l. e. Nyégerfal.	—	—	—	—	—	—	—	—	5	10	5	10	—	—	—	—	—	—
36	Tenke	65	60	7	30	56	50	1	80	66	70	56	50	10	20	—	—	—	—
47	F.-Tót	—	—	—		—	—	—	—	19	40	19	40	—		—	—	—	-
38	Ugra	—	—	—	—	—	—	—	—	67	30	67	30	—	—	—	—	0	99
39	B.-Ujlak	—	—	—	—	—	—	—	—	12	50	12	50	—	—	—	—	0	62
40	B.-Zerind	—	—	—	-	—	—	—	—	10	80	10	80	—	—	—	—	—	—
41	N.-Zerind	—	—	—	—	—	—	—	—	49	70	49	70	—	—	—	—	—	—
42	Zsadány	26	10	—	—	12	20	13	90	77	30	55	90	21	40	—	—	—	—
43	Vadász	—	—	—	—	—	—	—	—	46	10	46	10	—	—	—	—	—	—
	l. e. Csermő	—	—	—	—	—	—	—	—	11	30	11	—	—	30	—	—	—	—
	f. e. B.-Apáti	2	80	—	—	2	40	—	40	1	40	1	20	—	20	—	—	—	—
	f. e. Talpas	2	80	—	—	1	50	1	30	1	80	1	10	—	70	—	—	—	—
	f. e. Seprős	4	—	—	—	3	10	—	90	2	50	2	10	—	40	—	—	—	—
	Összesen :	917	02	65	70	690	42	160	90	2436	50	1764	84	671	66	6	—	6	20

E szerint a hátralék 917 frt 02 kr,
melyből töröltetvén 65 „ 70 „
marad fizetendő hátralék 851 frt 32 kr.
Évi járulék 2436 frt 50 kr, és igy 1888-ban fizetendő összesen : 3287 frt 82 kr.
Az 1888-ik év folyamán befolyt :

1. hátralékokból	690 frt	42 kr
2. évi járulékból	1764 „	84 „
3. évi járulék megváltás	6 „	— „
4. Perselypénz	6 „	20 „

Összesen : 2467 frt 46 kr. mely is a következő részletekben küldetett fel a magyar földhitelintézethez :

1.	1888.	nov.	3.	16,688.	számu nyugta szerint	431 frt	76 kr;
2.	„	decz.	31.	20,931.	„ „ „	1690 „	11 „
3.	1889.	jan.	15.	965.	„ „ „	345 „	59 „

Összesen : 2467 frt 46 kr,

1-ső számnak	postai	portója	— frt 60 kr,
2-ik „	„	„	— „ 78 „
3-ik „	„	„	— „ 50 „

Összesen : 1 frt 88 kr.

Ezen számadást, ugy egyes tételeiben, mint főösszegében, okmányaival összehasonlitván, azt helyesen vezetettnek, teljesen felszereltnek találtuk s mint ilyet jóváhagytuk, azon kijelentéssel, hogy a Szél Kálmán esperes által előlegezett 1 frt 88 kr postadij, részére az egyházmegyei pénztárból kiutalványozandó.

N.-Szalontán, 1889. febr. 3.

Ercsei Sándor,
Sántha István,
egyházmegyei közalapi biz. tag.

Van szerencsém továbbá jelenteni, hogy a hozzám beérkezett 1889. évi közalapi járulékokról szóló bevallási iveket az e. megye közalapi bizottsága felülvizsgálta és jóváhagyta. Az ekép jóváhagyott bevallási iveket egy-egy példányban az illető presbyteriumokhoz visszaküldtem, egy-egy példányt az e. megyei levéltár számára visszatartottam.

Kimutatás az országos ref. egyházi közalap 1889. évi járulékairól.

Tiszántuli egyházkerület, nagyszalontai egyházmegye.

Sorszám	*Egyházközség neve*	Összes hátraléka a folyó 1889. év jan. 1-én		Ebből töröltetett		Járuléka a folyó 1889. évre	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	—	—	—	—	59	50
	f. e. Szintye	—	—	—	—	5	90
2	Ant	—	—	—	—	30	60
3	K.-Apáti	—	—	—	—	14	60
4	Arad	49	32	12	10	111	50
	f. e. Uj-Arad	6	90	2	10	2	30
	f. e. Vinga	10	50	4	—	2	—
5	Árpád	—	—	—	—	23	20
6	Bajj	—	—	—	—	20	50
7	Belényes	5	90	—	—	36	60
	f. e. Vaskoh	—	90	—	—	2	90
8	B.-Böszörmény	—	—	—	—	85	20
9	Erdőhegy	121	60	—	—	110	80
10	Fenes	—	—	—	—	21	80
11	Geszt	—	—	—	—	80	—
	f. e. Cséffa	—	—	—	—	9	10
12	Kötegyán	—	—	—	—	65	50
13	Mezőgyán	—	—	—	—	54	70
14	Gyanta	46	30	—	—	34	70
	l. e. Kisháza	—	—	—	—	2	50
	l. e. Széplak	—	—	—	—	1	80
15	Erdő-Gyarak	24	40	—	—	27	10
16	F.-Gyarmat	—	—	—	—	39	70
17	M.-Gyorok	—	—	—	—	10	90
18	N.-Harsány	—	—	—	—	32	—
19	M.-Homorog	46	40	7	—	24	70
20	S.-Keresztur	21	74	3	50	25	60
21	Komádi	158	80	7	10	157	50
22	Okány	2	80	2	80	72	70
23	Pankota	—	—	—	—	20	60
	Átvitel	495	56	38	60	1186	50

Sorszám	*Egyházközség neve*	Összes hátraléka a folyó 1889. év jan. 1-én		Ebből töröltetett		Járuléka a folyó 1889. évre	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
	Áthozat	495	56	38	60	1186	50
24	K.-Pereg	100	90	2	40	65	50
	l. e. N.-Pereg	20	90	—	—	13	20
25	Remete	—	—	—	—	14	40
26	Sarkad	—	—	—	—	174	40
27	M.-Sas	—	—	—	—	51	60
28	B.-Sebes	—	—	—	—	16	90
29	Sonkolyos	—	—	—	—	7	70
	l. e. Jánosfalva	—	—	—	—	5	90
30	Szakál	—	—	—	—	6	40
31	N.-Szalonta	140	80	23	44	422	60
32	Szemlak	—	20	—	—	29	70
33	Szentleányfalva	—	—	—	—	13	50
34	Tamásda	—	10	—	10	14	20
35	Tárkány	22	60	—	—	21	40
	l. e. Nyégerfalva	—	—	—	—	5	10
36	Tenke	12	—	1	90	67	70
37	F.-Tót	—	—	—	—	18	30
38	Ugra	—	—	—	—	67	60
39	B.-Ujlak	—	—	—	—	12	50
40	B.-Zerind	—	—	—	—	10	60
41	N.-Zerind	—	—	—	—	51	80
42	Zsadány	35	30	—	—	81	90
43	Vadász	—	—	—	—	46	70
	l. e. Csermő	—	30	—	30	13	10
	f e. B.-Apáti	—	60	—	60	1	50
	f. e. Talpas	2	—	2	—	1	90
	f. e. Seprős	1	30	1	30	2	80
	Összesen	832	56	70	64	2425	40

E szerint a hátralék	832	frt 56	kr, melyből
töröltetvén	70	„ 64	„
Marad hátraléknak	761	frt 92	kr.
Folyó évi járulék	2425	„ 40	„
és igy összesen	3187	frt 32	kr fizetendő a folyó 1889-ik évben.

Midőn ezen jelentésem kapcsában a közalapi számadás és bevallási ivek felülvizsgálásánál eljárt bizottságnak szives fáradozásaért köszönetemet nyilvánitom, tisztelettel fölkérem az egyházmegye közgyűlését, hogy ezen jelentést jóváhagyó tudomásul venni, továbbá az egyházak presbyteriumait odautasitani méltóztassék, hogy a hozzájok már megküldött bevallási iveken kitüntetett s kötelező erejüvé vált 1889-ik évi járulékot, illetőleg tartozást, minden további sürgetés bevárása nélkül, az általuk legalkalmasabbnak vélt időben beszedni és azt legkésőbb folyó évi deczember 1-ig az egyházmegye pénztárnokához eljuttatni ismerjék állásukból folyó kötelességüknek.

Végül kérem, hogy a „kezelési szabályok“ 28. §-a értelmében és az ott megnevezett hatáskörrel az egyházmegye közalapi bizottságát megválasztani méltóztassék.

Jóváhagyó tudomásul vétetik.

Egész terjedelmében jegyzőkönyvbe felvétetni rendeltetik.

A közalapi bizottság tagjaiul: Ercsei Sándor, Sántha István, netaláni akadályoztatásuk esetén póttagokul: dr. Balogh Elek és Nagy Péter tanácsbirák közfelkiáltás utján az 1889—90-ik évre ujolag megválasztatnak.

10. A lelkészgyámintézeti választmány jegyzőkönyve kapcsában beterjeszti Márk Ferencz gyámintézeti pénztárnok 1888-dik évi választmányilag megvizsgált s jóváhagyott számadását, valamint a hátralékosok kimutatását.

A lelkészgyámintézeti választmány által jóváhagyott számadás s hátralék kimutatás, egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik, s annak alapján *számadó pénztárnok részére a fölmentvény* — az 1888-dik évről — a fentartandók fentartásával *megadatik.*

„*Számadás a nagyszalontai ev. ref. egyházmegyei papi-gyámintézetnek pénztáráról 1888. január 1-től—december 31-ig.*

Tétel megnevezése	Egyes összeg frt	kr	Főösszeg frt	kr
I. Tényleges vagyon.				
A) Bevétel.				
1. Tényleges vagyon 1888. jan. 1-én kötelezvények, takarékpénztári betét és készpénzben	—	—	36,410	30
Ehez jött az 1888. év folyamán:				
2. Kamatokból a kötvényeken elhelyezett 38,434 frt 21 kr után 8%-al és a takarékpénztári 806 frt 32 kr után 5%-al	2794	39		
3. Régibb kamatokból	408	52		
4. Az 1888-ik évi tagdijakból	357	—		
5. Régibb tagdijakból	573	66		
6. Önkéntes adomány s kegyeleti átalányból	967	67		
7. Késedelmi kamatokból	109	42	5210	66
Összes tényleges bevétel			41,620	96
B) Kiadás:				
1. Gyámdijul 1888-ról Illési Józsefnének	55	60		
2. „ „ Kovács Józsefnének	55	60		
3. „ „ Mészáros Endrénének	55	60		
4. „ „ Varga Istvánnénak	55	60		
5. „ „ Gál Mihálynak	55	60		
6. „ „ Filótás Károlynénak	55	60		
7. „ „ Diószegi Endrénének	55	60		
8. „ „ Bihari Istvánnénak	55	60		
9. „ „ Kis Károlynénak	83	40		
10. „ „ Tolnai Ferenczné és fiának	69	60		
11. „ „ Kincses Pálné és gyerm.	180	20		
12. „ „ Kutasi L. gyermekeinek	111	20		
13. „ „ Szaniszló G.-né és gyerm.	194	60		
14. „ „ Kutasi Ferenczénének	111	20		
15. „ „ Bor Istvánnak 1887-ről is	109	40		
16. „ „ Bor Jánosnak	55	60		
17. „ „ Csomor Jánosnénak	111	20		
Átvitel	1471	20		

Tétel megnevezése	Egyes összeg frt	kr	Főösszeg frt	kr
Áthozat	1471	20		
18. Gyámdijul 1888-ról Sipos Jánosnénak	111	20		
19. „ „ Soltész Lajosnénak	111	20		
20. „ „ Gál Ferencz gyermekeinek	111	20		
21. Pénztárnoki tiszteletdij 1888-ról	100	—		
22. Vegyes kiadások (nyugták, ellennyugták, bélyeg, postaportó stb.)	36	51	1941	31
Levonva a kiadást a bevételből, lesz a tényleges vagyon 1888. deczember 31-én			39,679	65
Szóval: harminczkilencz ezer hatszáz hetvenkilencz forint hatvanöt krajczár, mely következőleg van elhelyezve:				
1. Kötvényeken 8%-os kamatra	38,434	21		
2. A n.-szalontai takarékpénztárban 5%-os kam	890	22		
3. Készpénzben	355	22		
Összesen			39,679	65
II. Hátralék követelések.				
1. Kamatokban 1888-ról	239	34		
2. „ régebbről	51	24		
3. Tagdijban 1888-ról	378	—		
4. „ régebbről	157	96		
5. Késedelmi kamatokban	82	57		
Összes követelések			909	11
Vagyon állag 1888. deczember 31-én			40,588	76
Szóval: negyven ezer ötszáz nyolczvannyolcz forint hetvenhat krajczár.				
Külön számadás az uj pénztárról.				
I. Tényleges vagyon.				
A) Bevétel:				
1. 1888. jan. 1-én volt e pénztár tényleges állapota	19,016	42	19,016	42
2. Ehez jött 19,016 frt 42 krnak 8%-os kamata	1641	20		
3. E pénztárt illető régibb tagdij hátr.-okból befolyt	371	—		
4. „ „ „ 1888. évi rendes tagdijakból „	181	—		
Átvitel	2193	20	19,016	42

Tétel megnevezése	Egyes összeg frt	kr	Főösszeg frt	kr
Áthozat	2193	20	19,016	42
5. Csák József kétszeres tagdijából	8	—		
6. Barna Zsigmond „ „	8	—		
7. Kis György „ „	7	—		
8. Tabajdy Lajos önkéntes tagtól	14	—		
9. Az 1888-ik évi államsegély	572	85		
10. Csák József kegyeleti átalánya	130	—		
11. Kis György „ „	194	—		
12. Báró Baldácsy alapból 1888-ról	51	—	3178	05
Összes tényleges bevétel			22,194	47
B) Kiadás:				
1. Gyámdijul 1888-ról Bihari Istvánnénak	27	80		
2. „ „ Kis Károlynénak	41	70		
3. „ „ Tolnai Fer.-né és fiának	34	80		
4. „ „ Csomor Jánosnénak	55	60		
5. „ „ Sipos Jánosnénak	55	60		
6. „ „ Soltész Lajosnénak	55	60		
7. „ „ Kincses Pálné és gyerm.	90	70		
8. „ „ Kutasi L gyermekeinek	55	60		
9. „ „ Szaniszló G.-né és gyerm.	97	30		
10. „ „ Kutasi Ferencznénak	55	60		
11. „ „ Bor Istvánnak 1887-ről is	54	20		
12. „ „ Bor Jánosnak	27	80		
13. „ „ Gál Ferencz gyermekeinek	55	60		
14. A pénztárnoki tiszteletdij ide eső része	50	—	757	90
Levonva a kiadást a bevételből, lesz a pénztár tényleges állapota 1888. deczember 31-én			21,436	57
II. Hátralék követetések.				
1. Tagdijban az 1888-ik évről	245	—		
2. „ régebbről	90	—	335	–
E pénztár vagyon állaga kötvények és hátralékban 1888. deczember 31-én			21,771	57

Összefoglalása a két pénztár vagyon állagának.

	Befizetett összeg		Hátralék		Főösszeg	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1. Az uj pénztáré	21,436	57	335	—	21,771	57
2. A régi pénztáré	18,243	08	574	11	18,817	19
A két pénztár állása együtt 1888. deczember 31-én	39,679	65	909	11	40,588	76

Szóval: negyven ezer ötszáz nyolczvannyolcz forint hetvenhat krajczár.

Nagy-Harsány, 1889. január 12.

Márk Ferencz,
gyámintézeti pénztárnok.

Gyámintézeti pénztárnok Márk Ferencz 1888-dik évi számadását átvizsgáltuk, helyesnek hibátlannak találtuk, s a vizsgálat eredményéről mai napon felvett jegyzőkönyv alapján részére a felmentést kiadatni véleményezzük.

Nagy-Szalontán 1889. márczius 7.

Ercsei Sándor,
v. elnök.

Nagy Péter, *Széll Kálmán,*
Böszörményi Károly, *Böszörményi Lajos,*
választmányi tagok.“

„*Kimutatása azon egyéneknek, kik a nagyszalontai ev. ref. egyházmegyei papi-gyámintézetnek pénztárába az 1888-dik és előző évekről kamat, vagy tagdij hátralékkal tartoznak 1889. április 1-ig.*

Hátralékos neve	Kamattal		Tagdijjal		Összesen	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1. Ágyai ev. ref. egyház	2	66	—	—	2	66
2. Nyeste István, m.-homorogi lelkész	16	96	18	96	35	92
3. Kocsa Károly, pankotai lelkész	16	39	14	22	30	61
4. Tömöri Mihály, b.-sebesi lelkész	71	26	51	20	122	46
5. Varga Ferencz, f.-gyarmati lakos	—	08	—	—	—	08
6. Erdős Tódor Juliánna, f.-gyarmati lakos	29	68	—	—	29	68
7. Adorján Mihály, f.-gyarmati lakos	—	12	—	—	—	12
8. Tokai József, f.-gyarmati lakos	—	30	—	—	—	30
9. Tóth Ferencz, nagyszalontai lakos	42	40	—	—	42	40
10. Gécsi Sándor, ágyai lakos	8	32	—	—	8	32
11. Mészár Sándor, ágyai lakos	8	32	—	—	8	32
12. Sipos Imre, belényesi lelkész	5	78	14	12	19	90
13. Bögös Lajos, erdőgyaraki lelkész	16	96	14	—	30	96
14. Szentleányfalvai ev. ref. egyház	25	42	—	-	25	42
15. Kálmán Elek, önkéntes tagtól	—	—	14	—	14	—
16. Gerőcz Lajos, önkéntes tagtól	—	—	21	—	21	—
17. Böszörményi Pál, bajji lelkész	—	—	20	24	20	24
18. Ónody Sándor, m.-gyáni lelkész	—	—	21	—	21	—
19. Szondy György, gyantai lelkész	—	—	43	68	43	68
20. Szondy Géza, szentleányfalvai lelkész	—	—	14	—	14	—
21. Szondy Imre, kisperegi lelkész	—	—	21	—	21	-
22. Pinczés János, b.-remetei lelkész	—	—	7	8	7	8
23. Pápay Lajos, m.-sasi lelkész özvegye	—	—	1	—	1	—
24 Bedrich József, szemlaki lelkész	—	—	—	12	—	12
25. Győri József, tárkányi lelkész	—	—	43	68	43	68
26. Bernáth Lajos, tenkei lelkész	—	—	21	—	21	—
27. Hajdu Elek, vadászi lelkész	—	—	14	—	14	—
A hátralékok főösszege	244	65	354	30	598	95
És ezen összegek után 1889. január 1-től a befizetés napjáig esedékes 8%-os késedelmi kamat.						

Márk Ferencz,
gyámintézeti pénztárnok.“

11. A lelkész gyámintézeti választmány folyó évi márczius 7-én tartott ülésének 2-dik számu végzését, — mely szerint „*már a folyó 1889-ik évről ¼-ed részszel magasabb gyámdijban részesitendők az uj pénztárból segélyre jogosultak*," — valamint 3. szám alatt hozott határozatát, melyben a tagsági dijat, s a felkölcsönzött tőke kamatát illető s két évnél régibb hátraléktartozásokra vonatkozólag „megbizza és utasitja a választmány a pénztárnokot, hogy ezen hátralékosoktól *peres uton hajtsa be a fennálló követeléseket*, s jövőre ne engedje az ilyen hátralékok felszaporodását" :

egyházmegyei közgyűlésünk tudomásul veszi és megerősiti.

12. Az egyházmegye házi pénztárának megvizsgálásával esperesileg megbizott Márk Ferencz és Nagy Imre lelkészek jelentik, hogy a Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok 1888-dik évi számadását megvizsgálták, s azt minden pontjában helyesnek találták, minélfogva a számadó pénztárnok részére a fölmentést megadhatónak javasolják.

A megtartott részletes vizsgálat alapján *Nagy Péter pénztárnok részére* — az 1888-dik évről a *fölmentvény*, a fentartandók fentartásával — *megadatik*, s számadása egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik, a mint következik:

„*Számadás az ev. ref. nagyszalontai egyházmegye mindennemü pénzeiről — a domestica kivételével — az 1888-dik évről.*

I. Egyetemes egyházmegyei költség.

A) Bevétel:

A bevétel forrásának megnevezése	frt	kr
Az 1887. év végén, mint a N.-Szalontán 1888. április 5-én tartott egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 17. száma alatt a 42-ik lapon látható: jött át 1888-ra egyesitve: *egyházmegyei, egyházkerületi s mindennemű jegyzőkönyvi költség*, részint rendes kötvényekben, részint takarékpénztári könyvekben, részint készpénzben: biztos 2086 frt 88 kr. — Ebből a költség-előirányzat engedélye szerint bevételül jött:		
1. A jelzett készpénz	226	86
2. Az 1887. év végén egyesitett *1357 frt és 44 kr* hátrányból (mely hibásan 1157 frt és 44 krnak nyomatott), az 1888. évi napló szerint bejött	497	17
Átvitel	724	03

A bevétel forrásának megnevezése	frt	kr
Áthozat	724	03
3. 1888-ról a már egyetemes egyházmegyei közköltség czime alatt, a kivetett 1354 frt és 98 krból bejött a napló szerint 20 egyháztól	827	76
4. Lelkészi és tanitói kebelezési és változási illetékekből	47	25
5. 615 frt rendes kötvényeken levő tőke 8-as kamatja	49	20
Összes bevétel	1648	24

B) Kiadás:

Sor- és nyugtaszám	Kiadás hava és napja 1888.	Kiadás tárgyainak megnevezése	frt	kr
1	április 5.	N.-Szalontán tartott egyházmegyei közgyűlés alkalmával esperesi napidij nt Szél Kálmán urnak	4	—
2	„ „	Tanácsbirói napidij nt. Márk Ferencz urnak	3	—
3	„ „	„ „ nt. Balog Ambrus urnak	3	—
4	„ „	„ „ nt. Böszörményi Károly urnak	3	—
5	„ „	„ „ nt. *Nagy Péter* urnak	3	—
6	„ „	Egyházm. *pénztárnoki napidij Nagy Péter* urnak	3	—
7	„ „	Számvevőszéki napidij és előfogat nt Márk F. „	5	—
8	„ „	„ „ „ „ nt Bögös L. „	4	—
9	„ „	Egyházmegyei főjegyzői honorarium nt. Balog Ambrus urnak	21	—
10	„ 6.	Kör-iskolalátogató Sipos Imre urnak utazási dij	3	50
11	„ 28.	Egyházkerületi képviselői dij 1888. április 30-án Debreczenben tartott gyűlés alkalmával nt. Balog Ambrus urnak	30	—
12	máj 25.	1888. április 5-iki egyházmegyei jegyzőkönyv nyomatási költsége	79	27
13	jun. 25.	Irószerek a) melléklettel	35	20
14	aug 9.	Egyházmegyei közgyűlés alkalmával esperesi napidij nt. Szél Kálmán urnak	4	—
15	„ „	Tanácsbirói napidij nt. Márk Ferencz urnak	3	—
16	„ „	„ „ nt. Ferenczy Gedeon urnak	3	—
17	„ „	„ „ nt. Böszörményi Károly urnak	3	—
18	„ „	„ „ nt. Nagy Imre urnak	3	—
19	„ „	„ „ nt. Balog Ambrus urnak	3	—
		Átvitel	215	97

Sor- és nyugtaszám	Kiadás hava és napja 1888.	Kiadás tárgyainak megnevezése	frt	kr
		Áthozat	215	97
20	aug. 9	Tanácsbirói napidij nt. Nagy Péter urnak	3	—
21	szpt. 22.	Egyházkerületi képviselői honorarium 1888. szept. 17-én tartott egyházkerületi gyűlés alkalmával nt. Balog Ambrus urnak	30	—
22	„ 28.	Nt. Szél Kálmán esperes urnak 1. 2 3. számok alatt, az esperesi hivatal részére vásárolt különböző irószerekért 42 frt 36 kr és 4. sz. a. az 1888. aug. havában tartott egyhm. közgyűlés jegyzőkönyve kinyomatási költségeért 41 frt 78 kr, összesen	84	14
23	decz. 8.	Esperesi honorarium nt. Szél Kálmán urnak	300	—
24	„ 12.	A magyar prot. irod. társaság javára, a n.-szalontai egyházmegye által ajánlott 100 frt 5-ös kamatját nt. Szél Kálmán esperes urnak	5	—
25	„ 28.	A közalapi pénzek beküldési dija nt. Szél K. urnak	2	56
26	„ „	Egyházkerületi közigazgazgatási költség 670 frt és ennek elküldése a—b. csatolvány szerint 80 kr nt. Szél Kálmán urnak, összesen	670	80
27	„ 30.	Egyházmegyei pénztárnoki dij 1908 frt 79 kr tőkétől egyszáztólit számitva	19	8
28	„ „	Egyházmegyei pénztárnoki előfogati költség	6	—
29	„ „	„ „ postai költség	4	—
30	ápr. 26.	1888-ban kelt C. nyugta alatt nt. Szél Kálmán esperes urnak konventi jegyzőkönyvek ára	15	05
		Összes kiadás	1355	60
		Ezek szerint a bevétel levén	1648	24
		A kiadás	1355	60
		Maradvány	292	64

Most már az egyetemes (egyházmegyei) költség igy áll:

Az 1887-ik év végén 4 darab takarékpénztári könyvben elhelyezett *1245 frt és 2 kr* 1889. január 7-ig kamattal lett: mint egyetemes egyházmegyei költségi jelzővel ellátott egy darab takarékpénztári könyv mutatja . . . . . 1293 frt 79 kr.

Továbbá 4 db. rendes kötvényen van elhelyezve 615 „ — „

Végre készpénzben van . . . . . 292 „ 64 „

Összesen biztos összeg: 2201 frt 43 kr.

Hátralék:

1887. végeig jelen számadás szerint lenne: *860 frt 27 kr.* Azonban ebből Székely Sándor elzüllött tanitóért kebelezési illetéket elengedett a közgyűlés *2 frt 10 krt*, tehát marad . . . . . 858 frt 17 kr.

1888-ról, az egyházak után, egyetemes egyházmegyei közköltségi hátralék *527 frt 22 kr*, kebelezési és változási illeték *7 frt 35 kr*, a két czimen összesen 534 „ 57 „

És igy 1888. végén összes hátralék . . . . 1392 frt 74 kr.

Ha most ehez adjuk a fent irt biztos összeget . 2201 „ 43 „

1888. deczember 31-én az egyetemes egyházmegyei közigazgatási pénztár állása . . . . . *3594 frt 17 kr.*

Jegyzés A hátrányok az illető számadási jegyzőkönyvben tételenként kimutattak.

Geszt, márczius 2. 1889.

Nagy Péter,
egyházmegyei pénztárnok.

II. Főiskolai kamat.

1888. végeig beadatott összesen 13 egyházból . 316 frt 89 kr.

Ezt igazolja nt. Szél Kálmán esperes ur nyugtája.

Hátralékban van kamatjáradékkal 4 egyház; évi járulékkal 10 egyház; ennek helyes voltát, mint szintén a főiskolai főkönyvveli, mindenekbeni egyezést igazolja a főiskolai pénztárnok január 21-én irott s 23/1889. sz. a. küldött irata.

III. Főiskolai épitési költség.

1887. végén volt főiskolai épitési költség hátralék . . . . . 596 frt 42 kr.

Ebből a pénztárnok nt. Szél Kálmán esperes urnak átadott az illető ny. a . . . . . 78 „ 11 „

És igy 1888. végén van még hátralék 518 frt 31 kr.

Ez is a főiskolai pénztárnok ur fentirt irata által igazoltatik.

IV. Tüzkárbiztositási jutalék.

1887. végén 3 darab takarékpénztári könyvben el volt helyezve *609 frt 23 kr.* Ez ma két darab könyvben van elhelyezve.

Az 1-ső sz. szerint a sarkadi takarékpénztárban volt 1887. végén 260 frt 10 kr s mint látható, az 1888. év végén lett . . . . . 275 frt 91 kr.

A 2-dik sz. egyesitve lett az 1887. végén levő két könyvből, mely akkor magába foglalt 349 frt 13 krt, s 1889. január 7-ig lett . . . . . 365 „ 60 „

És igy a két könyvben van összesen: 641 frt 51 kr.

Most 1888-ról ismét kapott az egyházmegye . . 32 „ — „

mely 1889. márczius 1-én lett a nagyszalontai takarékpénztárba betéve.

S igy a tüzkárbizt. jutalék állása 1889. márczius 1-ig . . . . . *673 frt 51 kr.*

Geszt, márczius 2. 1889.

Nagy Péter,
egyházmegyei pénztárnok.“

Az ev. ref. nagyszalontai egyházmegyében a hátralékok kimutatása 1888. deczember 31-ig.

Sorszám	Tartozók nevei	Egyetemes egyhm. költség		Épitési költség		Főiskolai kamat		Keblezési illeték		Egyházi közalap		Összesen	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	71	89	—	—	21	—	—	—	—	—	92	89
2	K.-Apáti	15	34	—	—	56	70	—	—	—	—	72	04
3	Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	11	92	11	92
4	Árpád		—	—	—	10	50	—	—	—	—	10	50
5	Baj	33	12	—	—	16	80	—	—	—	—	49	92
6	Belényes	38	62	—	—	31	50	—	—	—	—	70	12
7	Erdőhegy	—	—	—	—	—	—	—	—	13	70	13	70
8	Erdő-Gyarak	80	43	74	—	—	—	—	—	—	—	154	43
9	Gyanta	59	16	—	—	63	—	—	—	11	30	133	46
10	F.-Gyarmaton Szücs József	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
	F.-Gyarmaton Kovács End.	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10
11	M.-Gyánban Ónody Sándor	—	—	—	—	—	—	12	60	—	—	12	60
12	K.-Gyánban Kis István	—	—	—	—	—	—	1	05	—	—	1	05
13	M.-Gyorok	4	04	—	—	—	—	—	—	—	—	4	04
14	M.-Homorog	62	29	—	—	—	—	—	—	22	10	84	39
15	Sarkadkeresztur	20	—	60	93	75	60	—	—	18	24	174	77
16	Komádi	—	—	—	—	—	—	—	—	151	70	151	70
17	K.-Pereg	46	98	—	—	—	—	—	—	88	20	135	18

Sorszám	Tartozók nevei	Egyetemes egyhm. költség		Építési költség		Főiskolai kamat		Keblezési illeték		Egyházi közalap		Összesen	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
18	Ném.-Pereg	10	90	—	—	—	—	—	—	—	50	11	40
19	Okány	—	—	—	—	—	—	—	—	2	80	2	80
20	Remete	127	42	67	67	66	15	—	—	—	—	260	24
21	M.-Sas	105	68	—	—	—	—	—	—	—	—	105	68
22	B.-Sebes	36	91	17	46	73	50	—	—	—	—	127	87
23	Sonkolyos	20	25	39	—	12	60	—	—	—	—	71	85
24	Jánosfalva	30	82	—	—	63	—	—	—	—	—	93	82
25	Nagyszalonta	—	—	—	—	—	—	—	—	117	36	117	36
26	Szentleányfalva	76	86	—	—	—	—	—	—	—	—	76	86
27	Tamásda	9	—	—	—	5	25	—	—	—	—	14	25
28	Tárkány	22	60	—	—	12	60	—	—	—	—	35	20
29	Tenke	96	92	83	75	—	—	—	—	10	10	190	77
30	Bélzerind	39	95	—	—	33	60	—	—	—	—	73	55
31	F.-Tót	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
32	Zsadány	—	—	—	—	—	—	—	—	35	30	35	30
33	Vadász	28	46	—	—	—	—	—	—	—	—	28	46
34	Csermő	—	—	8	70	—	—	—	—	—	—	8	70

13. Az egyházmegyei házi pénztárt vizsgáló bizottság, kiemeli jelentésében, hogy némely egyházak, mint p. o. Ágya, K.-Apáti, Tenke, Erdőgyarak, M.-Sas, Szentleányfalva, Jánosfalva, és mindenekfelett Remete, — melyre egyházmegyénk figyelmét kiválólag fölhivják, — még mindig tetemesebb összeggel vannak hátralékban.

Egyházmegyénk közgyűlése, a hátraléktartozásokkal szemben 11—1887. szám alatt hozott, s 15—1888. szám alatt megujitott végzéseire hivatkozván, a midőn egyfelől fegyelmi eljárás terhe alatt utasitja a hátralékos egyházak előljáróit arra, hogy hátralék tartozásaikat folyó évi november 1-ig, legalább $^1/_3$ részben okvetetlenül törleszszék, másfelől megbizza elnöklő esperesét, hogy a hanyag fizetőket, kötelességök teljesitésére, elnöki uton is figyelmeztesse.

14. Ugyancsak az egyházmegyei házi pénztárt vizsgáló bizottság beterjeszti s elfogadásra ajánlja a Nagy Péter pénztárnok 1889. évre készitett költségelőirányzatát.

A bemutatott folyó 1889. évre szóló költségelőirányzat elfogadtatik, s egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik, a mint következik:

„*Az ev. ref. nagyszalontai egyházmegye közköltségi előirányzata az 1889-dik évről.*

Tárgy megnevezése	frt	kr
A) Szükséglet.		
1. Egyházkerületi költség, évi rendes	670	—
2. Esperesi honorarium, évi	300	—
3. Egyházmegyei főjegyző évi honorariuma	21	—
4. Két egyházmegyei gyűlés tartási költség	47	—
5. Két egyházkerületi képviselői dij	60	—
6. Két egyházmegyei és konventi jegyzőkönyv ára	137	—
7. Irószerek	40	—
8. Postaköltség	4	—
9. Előfogat és napidij számvevőszéki tagoknak	9	—
10. Előfogati dij némely kör-iskolalátogatóknak	6	—
11. „ „ az egyházmegyei pénztárnoknak	6	—
12. „ „ az egyházlátogató küldöttségeknek	136	—
13. Az egyházmegyei pénztárnoknak, tőkétőli 1-es perczent	19	—
14. Vegyes költség	50	—
Összes szükséglet	1505	—
B) Fedezet.		
1. Az 1889-re kivetett 1490 frt és 98 krból remélhető	900	—
2. 617 frt kötvényen levő tőke 8%-os kamata	49	20
3. Készpénz maradvány 1888-ról	292	64
4. Hátralékokból	292	36
Fedezet összege	1534	20
Maradvány	29	20

Geszt, márczius 5. 1889.

Nagy Péter s. k.
egyházmegyei pénztárnok.“

15. Napirendre került az egyházmegyei számvevőszék jelentése a mult évi egyházgondnoki számadások megvizsgálásának eredményéről.

Az ugrai, mezőgyáni, erdőhegyi, árpádi, kötegyáni, feketegyarmathi, tárkányi, nyégerfalvai, nagyharsányi, szintyei, tenkei, szakáli, geszti, gyantai, komádii, berek-böször-

ményi, pankotai, erdőgyaraki, tamásdai, belényesi, magyarhomorogi, remetei, körösszegapátii, anti, sarkadi, okányi, mezősasi, aradi, szalontai, sonkolyosi, jánosfalvai, ménesgyoroki, kisperegi, zsadányi, bajji, nagyzerindi, fenesi, feketetóthii, cserműi, sarkadkereszturi, ágyai, belényesujlaki, kisházai, széplaki, bélzerindi és borossebesi egyházgondnokok a mult évi számadás terhe alól, a számvevőszék elfogadott javaslatához képest, felmentettek.

A szentleányfalvai gondnok számadását, melynek több tétele nem egyezik az okmányokkal, helyesbités és kiigazitás végett a közgyűlés visszaadatni rendeli.

Egyszersmind kötelességévé teszi, adjon be körülményes jelentést mindazon peres ügyek állása felől, melyek itt a mult évben előfordultak, s mi az oka annak, hogy ezen egyházközség, felsőbb hatósága megkérdezése nélkül bonyodalmas perlekedésekbe bocsátkozott, s ügyvédi dijjakra a számadásból kitetszőleg 101 forintig terjedő kiadásokat tett!?

A vadászi egyházgondnok számadása jelen alakjában vizsgálatra nem alkalmas, mert igen sok okmánya nem egyezik a napló megfelelő tételeivel. Ujabb átdolgozás végett visszaadatik azon utasitással, hogy számadását jövendőre több gonddal állitsa össze.

A szemlaki számadás bevételei egyátalán nincsenek, a kiadások pedig csak részben vannak ellátva okmányokkal, sőt még olyan nyugtatvány is fordul elő, mely összegről még említést sem tesz. Kellő felszerelés és pótlás végett visszaadatik.

A németperegi egyházgondnokát utasitja, hogy elmaradt számadását vizsgálat alá mielőbb terjeszsze be.

Végre a feketegyarmathi egyház előljáróságának szigoruan kötelességévé teszi, hogy az egyház folyó szükségleteire félhasznált 225 frt tőkét, mint el nem idegenithető törzsvagyont, előbbi keltü egyházmegyei végzesek értelmében, még ezen év folyamán mindenesetre visszatéritse, mert további halogatás esetén fegyelmi vizsgálat lesz elrendelve.

Minthogy a számadások összeállitása még most sem felel meg mindenekben a szabályrendelet kivánalmainak, az egyházgondnokok figyelmét ezuttal is különösen felhivja a közgyűlés, hogy a jóváhagyott költség előirányzatot csatolni el ne mulaszszák, mert olyan számadás, melynek legfontosabb alkotó része t. i. a költségelőirányzat hiányzik, jövendőre vizsgálat alá vétetni nem fog. A kiadásoknak a lelkész és egy presbyter által való igazolása szabály szerint csak kivételesen fordulhat elő, ott, hol a nyugtatvány beszerzése nehézségekkel jár: gondoskodjanak tehát, hogy a kiadás

egyes tételei rendszeres nyugtatványokkal legyenek ellátva. A hátralék kimutatásokat készitsék el, mellékeljék a számadáshoz, ugy a mint a szabályrendelet meghatározza, s mindenkor mellékeljék a végzést vagy záradékot is, melyből kitünik, hogy a presbyterium a lezárt számadást átvizsgálta. Általában igyekezzenek számadásaikat szorosan a fennálló szabályzat kivánalmai szerint felszerelni.

16. Olvastatott Balog Ambrus főjegyzőnek következő jelentése a missziói ügyekről:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyénknek három missziói körében a mult 1888-ik év aug. 1-től a jelen 1889-ik év április 1-sö napjáig előfordult fontosabb mozzanatokat, — az e czélu közalapi segélyekről való számadásokat — a missziót teljesitő lelkészek jelentései alapján van szerencsém a következőkben feltüntetni.

I.

Az erdőhegyi missziói körben Pató Károly erdőhegyi lelkész meglátogatta: Zaránd, Csintye, Nadab, Simánd, Székudvar, Elek, Mácsa községeket, s az ezekhez tartozó Dohányos, Somhid. Horgostó, Lipótháza, Tövisegyháza, Kéthalom, Bánkut, Rózsamajor, Lőkösháza, Topilla pusztákat.

Házi isteni tiszteletet tartott két izben: Simándon és a Vásárhelyi tanyán. Keresztelt két izben: Simándon és Mácsán. Temetett két izben: Simándon és Topillán. Vallásos oktatást tartott egy izben: az e.-simándi róm. kath. iskolába járó, ref. vallásu 4 gyermeknek. Urvacsorát szolgáltatott egy izben: Somhidi pusztán egy betegnek. Visszás házasokat békéltetett két izben: Siklón és Horgostón.

Missziói területén ez alkalommal kimutatott 318 lelket; és igy 240-el kevesebbet mint a mult évben. *E nagymérvü fogyás okairól hallgat.*

A részére járuló 150 forint közalapi segélyből 42 forintot fuvar-dijra, 14 forintot élelemre felszámit. *Egyéb utazási költségeit ki sem számithatóknak állitja.*

Sem jelentésében, sem számadásában *nyoma sincs annak, hogy csak elolvasásra is méltatta volna* egyházmegyénknek ő reá nagyon is tartozó 98—1888. számu végzését.

II.

A ménesgyoroki missziói körben Csák József ménesgyoroki lelkész 1888. szeptember 1-től deczember 31-ig 10 alkalommal látogatta meg az alakulás nehézségeivel még mindig küzködő radna-lippai hiveket. Ez időszak alatt imával, énekléssel, predikáczióval és urvacsoraosztással 3 izben tartott isteni tiszteletet; 7 izben pedig hitoktatást teljesitett.

A 97—1888. számu egyházmegyei végzés szerint az 1888-ik évre, részére utalványozott közalapi 100 forintból rendelkezésére állott 27 forintot következőleg számolja fel:

Fuvar költség	10 alkalommal	. . .	13 frt.
Napi dij	„ „	. . .	11 „
		Összesen:	24 frt.

És igy az 1889-ik évre átjön 3 forint.

Radna-Lippán az isteni tiszteletet az év végén többen látogatták ugyan mint az év elején; de a buzgóság hiányának és a vallásunkat elhanyagoló közönyösségnek is számos elszomoritó jelei voltak észlelhetők.

Missziót teljesitő lelkész egy „*Esdő szózatot*“ fogalmazott, melyet esperes ur is jóváhagyott, a lippaiak pedig aláirásukat megigérték, hogy az alakulás nehézségeinek legyőzésében társadalmi gyüjtés által is segitve legyenek. Azonban ezen esdő szózat kinyomatása és kibocsátása elhalasztatott, mert az ág. hitv. esperes a segélygyüjtésre az engedélyt nem adta meg, azt hozván fel okul, hogy annak megadása az egyházmegyei gyülés jogkörébe tartozik náluk. A lippaiak pedig mindenben — és igy ebben is — az ág. hitv. testvérekkel egészen egyöntetü módon óhajtanak eljárni.

Az egyházi adók kivetése, az egyház jövője felől táplált bizalmatlanság miatt a mult évben elmaradt.

Azonban a folyó 1889-ik év márczius hó 7-ik napján tartott presbyteri gyülésen *az egyházi adó kivetése* — a harmadévi ajánlatok alapján készitendő kulcs szerint — valamint az egyházi adó beszedésének megkezdése is *elhatároztatott.*

Az ág. hitv. testvérek részint készpénzben, részint kötvényen maguk között 800 forintot meghaladó összeget gyüjtöttek.

III.

A borossebesi missziói körben Tömöri Mihály borossebesi lelkész, a mint ez jelentéséből kitünik, a mult 1888-ik évi augusztus 1-től a folyó 1889-ik évi márczius 21-ig 36-szor volt kint 52 napon keresztül missziói hivatását teljesiteni. És pedig missziói területének keleti részén 1888. aug. 14—18-ig; nyugoti részén november 12—16-ig körlátogatást tett. Anyaegyházán kivül keresztelt 21 izben, temetett 13 izben, esketett 1 izben.

Missziói területén 30 községben kimutat 634 lelket, épen ugy mint a mult évben.

Missziót teljesitő lelkész buzgó és lelkes eljárásának legszebb tanubizonysága az ujbokszegi leányegyház megalakulása. Uj-Bokszegen a leányegyház, a számos felmerült akadálynak kitartás és tapintatosság által történt elháritása után, megalakult 1888. deczember 16-án, s ugyanakkor egyházgondnok és 8 presbyter választatott. Szolgabirói hitelesitéssel ellátott alakban összeiratott 63 család 246 taggal, kik közül 46 iskolaköteles.

Minden család kötelezi magát arra, hogy a beállitandó tanitónak fizet: 50 krajczárt, fél véka buzát, egy szekér fát *párbérképen;* ezenkivül a szülék fizetnek minden iskolaköteles gyermek után: 20 krajczárt, félvéka buzát *gyermekbérül.* Azon esetben pedig, ha „*előkönyörgő*“ menne oda: 2 hold őszi és 2 hold tavaszi földet is igérnek haszonélvezetül. A fizetés igy felmegy 180 forintra. A közalapból 150 forint segélyt kérnének. Iskolának, mely egyszersmind imaházul is fog szolgálni, megvettek egy helyiséget 30 forintért, s ezt ki is fizették. Átalakitásra szükséges volna még 50 forint.

Missziót teljesitő lelkész részletesen ugyan, de a megkivánt alaki kellékek hiányával 1888. augusztus 1-től 1889. márczius 21-ig kimutat 167 frt 50 kr kiadást.

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Mindezek alapján beterjesztett határozati javaslataim elfogadását és kötelező erőre emelését tisztelettel ajánlani bátorkodom.“

Pató Károly erdőhegyi és Tömöri Mihály borossebesi lelkészek missziói számadásai azon utasitással adatnak vissza, hogy azokat a 98—1888. számu egyházmegyei végzésben foglalt kellékekkel ellátva, jelentéseikben a rendelkezésökre álló közalapi segélyt, mint *bevételt* feltüntetve, oly időben adják be, hogy az a nyári egyházmegyei közgyűlésre beterjeszthető legyen.

Csák József ménes gyoroki lelkész, rendben levő, helyesen vezetett számadása alapján, az 1888-ik évi 100 frt közalapi segély számadásának terhe alól azon megjegyzéssel oldatik fel, hogy a még el nem számolt 3 forintot bevétel gyanánt az 1889-ik évre vigye át.

Uj-Bokszegen a leányegyház megalakulása *örvendetes tudomásul szolgál.*

A beterjesztett dijlevelek a 303/1881, illetve 46/1888. számu egyházkerületi végzések által megkivánt alakban leendő kiállitás végett az ujbokszegi leányegyház presbyteriumához, missziói lelkész utján, *visszatétetnek* azoknak hiteles alakban, 1-ső, 2-od, 3-ad példányokban megfelelő bélyeggel ellátva és egy 4-ik másolat alaku bélyegmentes példányban beterjesztése a nyári egyházmegyei közgyűlésre *elváratik.*

Minthogy a lippai misszió javára 1887-ben nyert 150 forint közalapi segély a lippaiaknak, mert tényleges eredményt nem mutattak fel, mindeddig kiadható nem volt, most azonban már a jelentés szerint az egyházi adó kivetése és a szedés megkezdése elhatároztatott; minthogy Uj-Bokszegen tényleg megalakult a leányegyház, mely a segélyt sürgősen igényli, a legközelebbi konventi missziói bizottságnál pedig ujabb segélyezés nem vétetett fel, mert a misszió

czimen kiosztandó összeg csekélyebb volt, mint máskor: utasittatik az elnökség, hogy a még rendelkezése alatt álló 150 forintból — *a főtiszteletü egyházkerületi közgyülés jóváhagyásának kinyerésével* — 100 forintot az ujbokszegi tanitó javadalmazására — 50 forintot pedig az időközi kamatokkal együtt a lippaiak segélyezésére forditson.

Jövőre nézve pedig *melegen ajánlja* egyházmegyei közgyülésünk, hogy a borossebesi misszió ellátására Tömöri Mihály borossebesi lelkész, tekintettel csekély fizetésére és missziói területének nagyságára 300 forint, az ujbokszegi tanitó 100 frt, az erdőhegyi lelkész 150 frt, a radnalippai misszió, ha az ágostaiak egyházi hatósága is 300 forintot biztosit a Lippán felállitandó „*magyar nyelvü egyesült prot. egyház*“ részére szintén 300 frt közalapi segélyre vétessenek fel.

Egyebekben a felolvasott jelentés tudomásul vétetik.

17. Beterjesztettek a mezősasi lelkészi állomás betöltésére vonatkozó ügyiratok, melyek szerint *ugy a jelölés mint a választás kifogástalan törvényszerüséggel* megejtetvén, Bay József árpádi segédlelkész 44 szavazata ellenében, Kozma Zsigmond nagyszalontai segédlelkész 112 szavazattal, vagyis 68 szótöbbséggel mezősasi lelkészszé elválasztatott Kozma Zsigmond irásban nyilatkozik, hogy a hozzá áttett dijlevél alapján, az egyházmegyei ide vonatkozó szabályrendeletek kötelező megtartása mellett, a mezősasi lelkészi állomást elfogadni kész.

Egyházmegyei közgyülésünk *Kozma Zsigmond* törvényesen elválasztott mezősasi lelkészt hivatalában a 65/1875. számu egyházmegyei végzés fentartásával — szép reményekkel biztató lelkészi működésére a jóságos Istennek minden testi és lelki áldását kivánva — *örömmel erősiti meg.*

A 11/1886. számu egyházmegyei végzés értelmében a jelölésről és választásról felvett jegyzőkönyvet egész terjedelmében kinyomatni rendeli a mint következik:

A) *Jegyzőkönyv.*

Felvétetett Nagy-Szalontán 1889. január 3-án a mezősasi lelkészjelölés tárgyában az egyházmegye jelölő bizottsága által.

Jelenvoltak: Szél Kálmán esperes elnöklete alatt, Tisza István Böszörményi Károly és Sántha István egyházmegyei jelölő bizottsági tagok.

I. Elnöklő esperes annak előadása mellett, hogy az egyházmegyei lelkészjelölő bizottság rendes tagjait a mai napon Nagy-Szalontán a mezősasi lelkészjelölés tárgyában tartandó rendes ülésre meghivta, de mert közülök Ercsei Sándor gátolva volt a megjelenésben, Nagy Péter pedig az

egyházi törvény 261. §. b) pontja értelmében helyettesitendő volt, helyettük Böszörményi Károly és Sántha István póttagokat hivta meg; továbbá a mezősasi presbyteriumot felhivta, hogy ezen űlésre küldje be az általa választott lelkészjelölő bizottsági tagokat igazoló iratukkal, — felolvassa e mezősasi presbyterium 1888. november 9-én tartott űlése jegyzőkönyvi kivonatát, mely szerint a lelkészjelölő bizottság tagjaiul Árvai István, Kósa Ferencz, Tóth Imre presbytereket választotta meg, kik ezen űlésre megjelentek: a lelkészjelölő bizottsági űlést megalakultnak nyilvánitja és megnyitja.

II. Esperes előterjeszti hogy az egyházi törvények értelmében az egyházi lapokban közzétett pályázati hirdetés folytán a kitüzött határidőig a mezősasi lelkészi állomásra 24-en pályáztak u. m.:

1. *Domokos Károly* k.-ladányi s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1882-ben, 2 kat 1883-ban kielégitővel. Egy évig Bajomban, 1883. októbertől mai napig K.-Ladányban s.-lelkész, buzgalommal, jó magaviselettel. 6 éves káplán 4 darab bizonyitvány.

2. *Bay József* árpádi s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1883-ban kitünő és jeles, 2-kat 1884-ben kitünő, jeles és kielégitővel. 3 évig Debreczenben köztanitó dicséretes eredménynyel. 5 év óta segédlelkész, buzgóan és feddhetetlenül szolgál. 4 darab bizonyitvány.

3. *Nyeste István* homorogi rendes lelkész, 1-ső vizsgát tett 1870-ben, 2-kat 1871-ben kielégitővel, oklevele kelt 1878-ban, kielégitő. 12 év óta rendes lelkész. 12 darab bizonyitvány.

4. *Pinczés János* remetei rendes lelkész, 1-ső vizsgát tett 1875. 2-kat 1877-ben kielégitővel; oklevele kelt 1887. kielégitővel. 3 ½ év óta rendes lelkész, tisztének megfelel. 4 darab bizonyitvány.

5. *Ladányi Gyula* debreczeni s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1877-ben, 2-kat 1878-ban jelessel. 1 évig a m.-turi gymnasiumban helyettes tanár, 4 évig Derecskén s.-lelkész, 1 évig Tépén időközi-, 1 évig Debreczenben időközi lelkész az ispotályban, 5 év óta pedig debreczeni s.-lelkész; hosszas szolgálata és gyakorlottsága kiemelve 11 évig káplán. 9 darab bizonyitvány.

6. *Bethlendi Sándor* tamásdai rendes lelkész, 1-ső vizsgát tett 1881. 2-kat 1882-ben kielégitővel. 5 év óta rendes lelkész; tisztének megfelel. 5 darab bizonyitvány.

7. *Nánássy Imre* m.-telki rendes lelkész, 1-ső vizsgát 1880-ban, 2-kat 1882-ben tett részben jeles, részben kielégitővel, 6 és ½ év óta rendes lelkész. Teendőit, főleg az anyagi ügyek előbbvitelét, elismerésre méltóan teljesitve. 7 darab bizonyitvány. u. p. Élesd.

8. *Bélteki Géza* esztári időközi lelkész. 1-ső vizsgát tett 1884-ben részben jeles és kielégitő, 2-kat 1885-ben kielégitővel. Félévig Szalacson, félévig Vésztőn, félévig Földesen, 1 évig B.-Ujváros on, 2 év óta Esztárban s.-lelkész, illetőleg itt 5 hó óta időközi lelkész. Készültsége hosszasb szolgálati ideje kiemelve. 4 ½ éves káplán. 7 darab bizonyitvány. u. p. Pocsaj.

9. *Kis Sándor* h.-sámsoni s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1885. 2-kat

1887-ben részben kitünő, részben jeles és kielégitővel 3 és fél év óta Sámsomban káplán, hol egy évig egyszersmind elemi fitanitóul is volt alkalmazva s mint nevelő gymnasialis magán tanulók tanitásával is foglalkozott. A lelkészi teendőket buzgóan teljesitve. 8 darab bizonyitvány.

10. *Sós Lajos* t.-dadai s.-lelkész-tanitó, 1-ső vizsgát tett 1882. 2-kat 1886-ban részben jeles, részben kielégitővel. 1884. szeptember óta Dadán s.-lelkész, tanitó és kántor tisztének megfelelve. 4 darab melléklettel.

11. *Bódogh János* furtai s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1883. 2-kat 1884. részben kitünő, részben jeles osztályzattal, 1 ½ évig Darvason, 4 év óta Furtán s.-lelkész, buzgón és hiven betöltve tisztét. 6 darab melléklettel.

12. *Csiha Márton* k.-apátii lelkész, 1-ső vizsgát tett 1870. 2-kat 1871-ben kielégitővel, oklevele 1875-ről kielégitővel. 15 év óta rendes lelkész, buzgóságot s kifogástalan erkölcsi viseletet tanusit. 4 darab bizonyitvány.

13. *Szécsi István* udvarii s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1885-ben kitünő és jeles, 2-kat 1886-ban jeles osztályzattal, 2 évig Gyulajban, 1 év és 3 hó óta udvarii s.-lelkész, buzgósággal s példás magaviselettel. 4 darab bizonyitvány.

14. *Sáfár Imre* szatmári s.-lelkész, 1-ső vizsgát 1885. 2-kat 1886-ban tett jelessel. 3 ½ év óta szatmári s.-lelkész. Tisztét közmegelégedésre tölti be. 4 darab bizonyitvány.

15. *Lénárt Péter* uj-létai rendes lelkész, oklevele kelt 1867. részint jeles, részint kielégitővel. 25 év óta rendes lelkész, hiven, fedhetetlenül szolgálva. 2 darab bizonyitvány. u. p. V.-Pércs.

16. *Nagy Endre* s.-kereszturi rendes lelkész, 1-ső vizsgát tett S.-Patakon 1880-ban jó és dicséretes, 2-ikat 1882-ben jó osztályjegyzékkel. 1883. május óta rendes lelkész, hiven szorgalommal s feddhetlen erkölcsi magaviselettel. 4 darab bizonyitvány.

17. *Lévay Mihály* b.-szentmártoni rendes lelkész, 1-ső vizsgát tett 1881. 2-kat 1882-ben kitünő eredménynyel. 3 iskolai éven át a debreczeni főgymnasiumban s.-tanár, a berlini egyetemnek 2 féléven át hallgatója, 1884. május óta, tehát 4 és féléven át rendes lelkész, képzettsége, valódi lelkészi jelleme s az egyház anyagi ügyeinek rendezése által érdemeket szerezve 6 darab bizonyitvány.

18. *Barna Zsigmond* sonkolyosi rendes lelkész, 1-ső vizsgát tett 1883-ban, 2-kat 1884-ben kitünő és jeles osztályzattal; 3 évi káplánkodás után 1886. május óta rendes lelkész, buzgósága s tevékeny munkássága által kiválóan sikeres működést tanusit, példás erkölcsi magaviselettel. 5 darab bizonyitvány.

19. *Nagy István* karczagi gymn. tanár és segédlelkész, 1-ső vizsgát tett 1885. részben jeles, részben kielégitővel, 2-kat 1886-ban kitünő és jelessel. 1885. májustól 2 ½ évig Bojton s.-lelkész, hivatali pontosságot s feddhetetlen erkölcsöt tanusitva; 1887. szept. 1-től mai napig Karczagon gymn. tanár és segédlelkész, *szolgálati bizonyitványa esperesileg megerő-*

sitve nincs. Irodalmi működése jelzésére nyomtatásban csatolja „Kazinczy és Debreczen“ czimű irodalomtörténeti tanulmányát. 6 darab melléklet.

20. *Leelőssy István* komádii s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1882. 2-kat 1883-ban kielégitővel. 3 évig K.-Gyánban káplán, 3 hóig Gyantán h.-lelkész, 11 hónapig Ugrán, 2 év 4 hó óta Komádiban káplán, összesen tehát 6 ½ év óta káplán. Tisztében szorgalmat s kifogástalan erk. viseletet tanusitván. 6 darab bizonyitvány.

21. *Végh József* n.-váradi vallástanár, 1-ső vizsgát tett 1884-hen, 2 kat 1885-ben kielégitővel. Mint rendes vallástanár felavattatott 1887-ben. 2 ½ évig Álmosdon segéd-, majd helyettes lelkész, 2 ½ év óta N.-Váradon állandóan alkalmazott rendes vallástanár, hiven és pontosan megfelelve tisztének kifogástalan viselettel. 6 darab bizonyitvány.

22. *Bódi Zsigmond* n.-rábéi s.-lelkész és tanitó, 1-ső vizsgát tett 1877-ben jeles és kielégitővel, 2-kat 1878-ban jelessel, 5 évig Tordán s.-lelkész, 1882. januártól 1883. szeptemberig Rábén s.-lelkész és ideigl. tanitó, *1883. óta szolgálati bizonyitványa nincs.* 4 darab bizonyitvány.

23. *Kozma Zsigmond* n.-szalontai s.-lelkész, 1-ső vizsgát tett 1884-ben, 2-kat 1885-ben *kitünő* osztályzattal. Hittanszaki pályája végeztével a debreczeni főiskolában 2 iskolai éven át elemi köztanitó, ritka szorgalommal s teljes hivatásszeretettel végezve kötelességét. Egy félévig Földesen, 3 év és 10 hó óta N.-Szalontán (és igy összesen 4 év és 4 hónapon át) s.-lelkész, kiváló buzgósággal, megnyerő szónoki előadással és példás erkölcsi viselettel 3 isk. éven át a n.-szalontai gymnasiumban ref. vallástanár. 6 darab bizonyitvány.

24. *Nagy Sándor* váncsodi lelkész. *Lelkészképességi vizsgáiról szóló bizonyitványai*, valamint *lelkészi oklevele sincsen pályázatához csatolva.* 2 évig Püspökiben s.-lelkész, a saját neve alatt, mint egyházmegyei jegyző által *kiállitott egyházmegyei jegyzőkönyvi kivonat szerint*, 1877. október 7-én váncsodi lelkészszé választatott és itt 11 év óta szolgálati bizonyitványa szerint, közszeretetben részesülve működik, az egyházmegyének egyik jegyzője. 5 darab mellékkelettel.

Egyházmegyei lelkészjelölő bizottságunk a jelentkezett 24 pályázó közül az egyházi törvény 186. és 192. §§-ai értelmében és a tiszántuli ev. ref. egyházkerület 215/1883. számu végzése alkalmazásával *Barna Zsigmond* sonkolyosi, *Nagy Endre* s.-kereszturi, *Csiha Márton* k.-apátii rendes lelkészeket; *Kozma Zsigmond* n.-szalontai és *Bay József* árpádi segédlelkészeket jelölte ki egyhangulag a mezősasi lelkészi állomásra, megjegyezvén, hogy három pályázat u. m. Nagy István, Bódi Zsigmond és Nagy Sándor pályázata alaki hiány miatt tekintetbe vehető nem volt.

Kelt mint fent.

Szél Kálmán, ev. ref. esperes.

Tisza István, *Sántha István*, *Böszörményi Károly*, *Kósa Ferencz*, *Árvai István*, *Tóth Imre.*

B) *Jegyzőkönyv*,

felvétetett Mező-Sasson 1889. február 17-én az ev. ref. lelkészválasztás ügyében; a nagyszalontai ref egyházmegye nt. esperesének 1889. február 10-én 38. szám alatt kelt megbizása folytán.

A midőn alólirott Márk Ferencz egyházmegyei tanácsbiró és Barbócz Gábor világi tag, mint a lelkészválasztás vezetésére s a választási szabályok megtartása feletti őrködésre az esperes, illetőleg egyházmegyei gondnok által kinevezett küldöttség M.-Sason reggeli 9 órakor megjelentünk, s miután meggyőződést nyertünk arról, hogy nevezett egyházban az egyházi törvények 197. §-a megtartva lett; jelesül: a választási határidő a gyülekezettel a mai napot megelőzött két egymásutáni vasárnapon a templomi szószékből kihirdettetett; a gyülekezet választóképes tagjainak névsora az egyházi elöljáróság által idejében egybeállittatott, s a választás előtti vasárnapon a gyülekezetben felolvastatván — megtekintés végett — alkalmas helyen letétetett: magunkhoz vettük s egyuttal hitelesitettük a választóknak az egyháztanács által már helybenhagyott névsorát. Szivökre kötve a választás fontosságát, felolvastuk s megmagyaráztuk a lelkészválasztási szabályokat; a jelöltek neveit egyenként felolvastuk s a választók személyi azonosságának megállapitására Szabó József, Bagdán Lajos, Kálmán Antal és Árvai István szavazásra jogosult egyháztagok személyében bizalmi férfiakat alkalmazván, a választást 10 órakor megnyitottuk.

S minthogy Tóth Imre, Kőrösi Gergely, Pataki János, Pataki Károly, Pataki Mihály, Kis Károly, Vekerdi Lajos, Szivos Mihály, Kis Lajos és Kovács Gergely személyében 10 választó szavazást kivánt, a szavazás törvény értelmében elrendeltetett; ugyanaz titkos szavazás mellett megkezdetett s megszakitás nélkül a fiiskola helyiségében folytattatott.

Az utolsó szavazat beadása után délelőtt 11 órakor az egyházi törvények 200 §-a értelmében félórai záridő tüzetett ki, melynek elteltével féltizenkettőkor a szavazás bezáratott.

A beérkezett szavazatok számbavételén, beadatott összesen 156, szóval százötvenhat szavazat, mely is következőleg oszlott meg:

Kozma Zsigmond n.-szalontai segédlelkész nyert 112 szavazatot.
Bay József árpádi segédlelkész nyert 44 „

S minthogy e szerint Kozma Zsigmond jelölt az összes szavazatból 112-től, tehát általános többséget nyert, az egyházi törvények 203. §-a értelmében küldöttség által az eredmény helyszinén kihirdettetett; a választási jegyzőkönyv küldöttek, egyházgondnok és bizalmi férfiak által aláiratva, két példányban kiállittatott s a választási eljárás befejeztetett.

Kelt mint fent.

Barbócz Gábor mk. világi küldött. tag. *Márk Ferencz*, egyh. küldött. tag.

Hegyi János, egyházi gondnok.

Kálmán Antal, *Szabó József*, *Árvai István*, *Bagdán Lajos*.

18. Egyházmegyei közgyűlésünk a folyó évi *egyházkerületi közgyűléseeken leendő képviselőiül:*

lelkészi részről Balogh Ambrus egyházmegyei főjegyzőt és tanácsbirót, világi részről Tisza István egyházmegyei tanácsbirót, netaláni akadályoztatásuk esetén lelkészi részről Márk Ferencz, világi részről Sántha István szintén egyházmegyei tanácsbirákat, a szokott hatáskörrel, közfelkiáltás utján megválasztja s részükre igazolásul, megbizó levél gyanánt e végzést jegyzőkönyvi kivonat alakjában kiadni elrendeli.

19. Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházi törvények 190. §-a értelmében, *a lelkészjelölő bizottságba*

Ercsei Sándor, Nagy Péter, Tisza István tanácsbirákat rendes tagokul Böszörményi Károly, Sántha István és Balog Ambrus tanácsbirákat pedig póttagokul, — egy évi idő tartamra, közfelkiáltással — beválasztja.

20. Tárgyalás alá vétetett a 209/1888. számu egyházkerületi végzésben olvasható javaslata az esperesi karnak a lelkészi szolgálatok dijazását — stóla — illetőleg.

Egyházmegyei közgyűlésünk a lelkészi értekezlet jegyzőkönyvileg áttett inditványa értelmében, azon meggyőződésének ád kifejezést, hogy ma, midőn a nazarénusok, baptisták és unitáriusok épen a lelkészi szolgálatokért fizetni szokott dijak hánytorgatásával igyekeznek hálóikba keriteni sok oldalról megterhelt hiveinket: *a stóla ügyét megbolygatni sem helyes, sem czél és időszerü nem volna.* Épen azért a ma e tekintetben fennálló rendszabálynak érintetlenül hagyása mellett a 209/1888. számu egyházkerületi inditványnak *napi rendről való levételét* kéri egyházmegyei közgyűlésünk.

21. A 301—1888. számu egyházkerületi végzésben foglalt felhiváshoz képest

I. Egyházmegyei közgyűlésünk a vasárnapügyi bizottságot megalakitja, megválasztván annak tagjaiul Balog Ambrus elnöklete alatt Nagy Imre, Márk Ferencz tanácsbirákat

II. 1. A vasárnap czéljára leendő *pénzgyűjtést* — tekintettel arra, hogy a hivek áldozatkészsége nagyon sok oldalról vétetik igénybe — egyházmegyei közgyűlésünk *nem pártolja.*

2. A vasárnapügyi irodalom megindítását illetőleg ma is azon nézetben van egyházmegyei közgyőlésünk, melyet

107—1885. számu végzésében már nyilvánitott, hogy t. i. elégnek tartja a magvetői munkát és e végből jó és helyes irányu, lehetőleg olcsó olvasmányoknak és lapoknak — milyen a „*Téli Ujság*“ és általában a békésbánáti egyházmegye e czélból kiadott nyomtatványai — terjesztését. Különben is a „*protestáns irodalmi társulat*“ népies irányu kiadványai a vasárnap-ügy czéljának előmozditásában hathatós befolyásunak igérkeznek.

3. A vasárnapi vándorgyűlések tartását hasonlóképen mellőzendőnek véli egyházmegyei közgyűlésünk, mert ismerve a mi magyar népünk jellemét, szokásait és ez idő szerint való felfogását: az ily vándorgyűlések által elérendő, leginkább elméleti irányu, papiroson maradó kinyilatkoztatások sikere és értéke bizonyosan nem fogna arányban állani a ráforditandott költséggel és fáradtsággal. Igy tehát a vasárnap ügyének nagy és nemes czélját inkább gátolni, mint előmozditani fogná.

III. Egyházmegyei közgyűlésünk ezen felfogásához képest elrendeli, hogy *a kebelbeli lelkészek* minden olyan felmerülő esetben, midőn a vasárnap nyugalma megzavartatik, a fennálló törvények foganatositása szempontjából első sorban *a helyi közigazgatási hatóságot keressék meg*. És ha ezen lépésök siker nélkül maradna, tegyenek arról jelentést az esperesnek, ki a felsőbb közigazgatási hatóságok figyelmének felhivása által elejét veszi az e tekintetben *botrányosan elszaporodott kihágásoknak*.

IV. Midőn egyházmegyei közgyűlésünk ezen intézkedését a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre azon czélból terjeszti fel, hogy az a többi egyházmegyékkel *hasonló intézkedésre való felhivás mellett* közöltetnék, — egyszersmind inditványozza, hogy *az országos vásároknak vasárnapról más köznapokra való áttétele tárgyában* a magyar kir. belügyminiszteriumhoz felirni, esetleg a hazai egyetemes ev. ref. egyház nevében leendő kérelmezést meginditani méltóztatnék!

22. Olvastatott a tanügyi bizottság következő jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

egyházmegyénk tanügyi bizottsági üléséről, mely tartatott Nagy-Szalontán, 1889. ápril 10-ik napján.

Jelen voltak: Szél Kálmán esperes elnöklete alatt Balog Ambrus, Nagy Péter, Nagy Imre tanácsbirák; Böszörményi Lajos, Csiha Márton,

Bögös Lajos, Krucsó Ferencz, Szőke János iskolalátogatók; Márk Ferencz tanácsbiró és jegyző.

I. Elnök jelenti, hogy Sipos Imre és Bernáth Lajos iskolalátogatók ülésünkön — magán körülményeik miatt — nem jelenhetnek meg.

Sajnos tudomásul szolgál.

II. Elnök Szél Kálmán esperes, üdvözölve az ülés megjelent tagjait, felhivja a jegyzőt, hogy a hozzá áttett iskolalátogatói jelentések alapján előterjesztését tegye meg.

Márk Ferencz jegyző jelentése következő:

„Nagytiszteletü tanügyi bizottsági gyülés!

A hozzám áttett köri iskolalátogatási jegyzőkönyvek nyomán van szerencsém jelentésemet a következőkben előterjeszteni.

Az egyházmegyei iskolalátogatók az elmult évben is zavartalanul bár, de teljes odaadással és lelkiismeretes buzgósággal igyekeztek megfelelni szép hivatásuknak, midőn a körükbe eső minden iskolát meglátogatva, a tapasztaltakról — a legtöbben — részletesen kimeritő tudósitást csatoltak be. E tudósitások arról győznek meg bennünket, hogy a tanitás ügye egyházmegyénk iskoláiban folytonos haladásban és fokozatosan emelkedőben van; hogy legtöbb iskoláink taneszközökkel most már kellőleg fel vannak szerelve és hogy az egészségügyi követelményeknek az egyházi elöljáróságok lehetőleg megfelelni igyekeznek. A mi hiány mutatkozik még e tekintetben, teljes reményünk van arra nézve, hogy éber figyelem és nemes buzgóság folytán idővel, lépésről-lépésre haladva, ezek is elenyésztetve lesznek!

Nagy hiba volna azonban, ha a multhoz képest nagy haladás és az eddig elért szép eredmény elbizakodottá tenne bennünket; mert hiszen — a jövőt illetőleg — itt és ott még sok tenni, javitani való áll előttünk. Egész sora a gyökeres intézkedéseknek, teendőknek vár még mindig az iskolafentartó tényezőkre: az egyházakra. Egyházmegyéink iskolái — a legtöbb vidéken — nemcsak kulturális, hanem nemzeti missziót is teljesitenek. — Fejleszteni kell tehát tanügyünket, hogy nálunk a magyar ev. ref. iskolák e szép hivatásuknak igazán megfelelhessenek!

A hiányok és fogyatkozások közt még most is, némely iskoláknál első helyen a tultömöttség áll. Egyházmegyénk területén még legalább is 10 uj iskola felállitására volna szükség, hogy az országos közoktatási törvény által megkövetelt maximális számnak megfelelőleg legyen tanügyünk berendezve.

A mi továbbá a tanitás előmenetele ügyének legnagyobb hátrányául szolgál, sajnosan kell jeleznem, hogy a mulasztások száma sok helyen még most mindig tetemes.

Az általános iskoláztatás kötelezettségét nemcsak a szülők nagyrésze, hanem — ugy látszik — a polgári hatóság is néma közönynyel veszi. A mulasztásokat nemcsak nem büntetik, de mégcsak meg se szorgalmazzák.

Az az üdvösnek látszó intézmény, hogy a mulasztók névsorát a biharmegyei iskolákból minden két héten be kell terjeszteni a tanfelügyelőhöz, elvileg nagyon szép ugyan, de csak ott mutatkozik igazán üdvös gyógyszerül, hol a kebelbeli iskolaszéki elnökség maga is erélyesen szorgalmazza a mulasztók megbirságolását. Ugy látszik, hogy vagy nincs rá kellő számerejök, vagy pedig magok is belefáradtak volna már az erre hivatott állami közegek, a sok utánjárással és még több kellemetlenséggel járó munkába! A belényes-vidéki egyházak iskoláiban legalább, hol a mulasztások száma feltünően tetemes, erről kell szomoru meggyőződést szereznünk.

E rövid általános megjegyzés után áttérve már most az egyes iskolai körökre:

A) Az aradi körből a mult évben megválasztott iskolalátogató Szondy Géza szentleányfalvai lelkész, egy czélszerüen összeállitott táblázatos kimutatást csatolt be, mely az ottani iskolák szellemi és anyagi állapotát hiven tünteti elő.

E kimutatásból látható, hogy az iskolai épület türhetetlen elhanyagolt állapotban van Boros-Sebesen és Szentleányfalván. Mindkét helyen azonban az előljáróság uj iskolai épület létesitésén fáradozik.

A tanitásban feltünő hanyagság Szemlakon észlelhető, hol a tanitó még mindig német nyelven vezeti minden tantárgyban a növendékeket; noha az előljáróság már több izben kifejezte azon óhaját, hogy a tannyelv teljesen magyar legyen.

Ménes-Gyorokon a tanteremnek taneszközökkeli felszerelése hiányos. Ugyanezen hiány jeleztetik a kisperegi iskoláknál is.

B) A belényesi körből Gyantán a finövendékeknek nincsen olvasókönyvök, a minek aztán természetes következménye a magyar nyelvtan teljes elhanyagolása; mi pedig azon — idegen nemzetiségek közé ékelt vidéken — ránk nézve fontos kérdés. A mulasztások száma mindkét iskolában tetemes.

Belényes-Ujlakon a tanterem a 88 tanköteles befogadására szük és egészségtelen. A mulasztás — különösen az őszi hónapokban — itt is tetemes. Az egészségügyi követelményeknek még mindig nincs elég téve.

Fenesen is tetemes a nyári és őszi hónapokban a mulasztás s itt is kivánni valót hagynak fenn az egészségügyi követelmények. Egyébként a tanitásban fokozatos előhaladás tapasztalható.

Tárkányban a tankötelesek száma 150, a miből azonban alig 90 jár fel; de a tanterem még e szám befogadására is szük és egészségtelen. A mulasztás feltünően tetemes. A felszerelés hiányos. A gyermekek tankönyvekkel csak részben vannak ellátva.

Ugy látszik, hogy a leányiskola felállitására az ottani előljáróság még csak nem is gondol, noha már határozott igéretet tett arra nézve, hogy uj iskoláját az 1889. évre csakugyan felállitja.

C) A berek-böszörményi körből a komádii külső fi- és belső leányiskoláknak taneszközökkel való felszerelése még mindig csekély.

A központi iskolai szép épület teljesen elkészült s a kor kivánalmainak megfelelőleg berendezett tanterem használatba vétetett.

Szakálnál örömmel jegyezhető fel, hogy a növendékek egyharmadrésze idegen nemzetiségü, a kik a magyar nyelvben szép és meglepő jártasságot szereztek magoknak.

D) Az erdőhegyi körből az életre hivott szintyei vegyes iskolánál, mint örvendetes tényt kell felemlitenem, hogy e kis iskola nemzetiségi tekintetben is valóságos missziói hivatást végez, a mennyiben nemcsak görög-keleti, hanem mózes vallásu növendékek is látogatják ez iskolát. A miből nyilvánvaló az, hogy az egyházi hatóságok eddigi segélyezése jó helyre esett.

Fekete-Gyarmaton a fiiskola tanterme nem elég tiszta. Ugyanez jelezhető a vadászi fiiskolánál is.

Tamásdán mint megrovandó tényt emlitik fel az iskolalátogatók, miszerint daczára annak, hogy a növendékek a folyó tanévben is ugyanabban az osztályban hagyattak, melyben az elmult évben voltak, mégis: „a mult évben tanultakat alaposan elfelejtették!“

Az iskolaügy fejlesztésének terén ugy látszik, hogy Nagy-Zerind kivételes állapotba akarja magát helyezni. A többszörös egyházmegyei végzés daczára a harmadik iskola felállitása még mindig késik.

E körben még most sincsenek ismétlő iskolák: Nagy-Zerinden, Bél-Zerinden és Erdőhegyen.

E) A geszti iskolakörben Geszten az ismétlő iskola még mindig nincsen felállitva A leányiskolában a növendékek tankönyvekkel nincsenek kellőleg ellátva.

Ugrán a tankötelesek száma a fiiskolánál 122, a leányiskolánál pedig 120-ra jár fel. Ugyanazért az előljáróságnak figyelmébe ajánltatik, hogy a tanügy jól felfogott érdekében egy uj, vegyes iskola felállitására idővel alapot gyüjtsön.

Zsadányban a fiiskola tanterme a 103 növendék befogadására szük és czélszerütlen. Ismétlő iskolájok nincsen.

Okányban a fi- és leányiskolák tantermei szükek, sötétek és alacsonyak.

Sarkad-Kereszturon feltünően tetemes a mulasztók száma s a növendékek jó nagy része nincsen tankönyvvel kellőleg ellátva. Egyébiránt kiemelik jelentésökben az iskolalátogatók, hogy ez egyház az iskola udvarán egy különálló tágas s czélszerü tantermet épittetett, mely még e folyó évben átadatik rendeltetésének.

F) A nagyszalontai körben eső iskoláknál folytonos haladásról tesznek jelentést a köri látogatók.

Végül fájdalmasan kell jeleznem azt is, hogy a b.-böszörményi kör egyik érdemes iskolalátogatója, ki eddig is méltánylandó buzgósággal teljesitette ott feladatát, Csiha Márton k.-apátii lelkész, iskolalátogatói tisztéről „gyengélkedő egészségi állapotára“ való hivatkozással, határozottan lemondott.“

A felolvasott jelentés azon kérelemmel terjesztetik az egyházmegyei közgyűlésre, hogy általában tétessék kötelességévé az iskolákat fentartó egyházaknak a feltüntetett hiányok megszüntetése.

Különösen kiemeli ülésünk a következőket :

III. 1. A szemlaki egyház presbyteriuma felkéretik, hogy iskolájában a magyar nyelvnek fokozatosan minél nagyobb tért engedjen és hogy foganatositsa az egyházmegyének ide vonatkozó fennálló határozatát.

2. Ménes-Gyorok és Kis-Pereg iskoláit taneszközökkel mielőbb lássa el.

3. Gyantán az egyházi előljáróságnak figyelmébe ajánltatik, hogy az iskolák számára kellő számu olvasó könyveket szerezzen be. A mulasztók megbüntetésére pedig a tanfelügyelőnél tegyen lépéseket.

4. Tárkánynál a régóta vajudó második iskolának kérdése utólag az egyházmegyei közgyűlés komoly figyelmébe ajánltatik.

5. A komádii előljáróság ismételve felhivatik, hogy a még hiányzó iskolai felszereléseket szerezze be.

6. A tamásdai presbyterium figyelmeztetik, hogy iskolájára több gondot forditson és hanyag tanitóját nagyobb szorgalom kifejtésére sürgölje.

7. A feketegyarmati és vadászi egyházak gondnokai felhivatnak, hogy iskoláik tantermeinek tisztántartására jobban ügyeljenek

8. A nagy-zerindi 3-ik iskolának legalább egy segédtanitó alkalmazásával való felállitása, minthogy az egyházmegye 112—1888. számu határozatában már elrendeltetett, de a melynek eddig még semminemü foganatja nem lett : felkéri a tanügyi bizottsági gyűlés az egyházmegyét, hogy tüzzön ki záros határidőt a nagyzerindi egyháznak a harmadik tanitóság felállitására nézve.

Az ugrai egyház figyelme felhivatik, hogy főként és első sorban leánytanitója fizetését a törvény kivánalmainak megfelelőleg javitsa meg, s a mennyiben a tankötelesek száma megszaporodott : egy uj tanitóság felállitására nézve jó eleve alapot gyüjteni igyekezzék.

9. Az okányi és zsadányi egyházak eljáróinak figyelmébe ajánltatik, hogy szűk és czélszerütlen iskolai tantermeiket 2 év lefolyása alatt vagy czélszerüen bővitsék vagy pedig uj tantermek épitéséről idejében gondoskodjanak.

10. A sarkad-kereszturi egyház iskolaszéke utasittatik, hogy a mulasztók megbirságolása végett tegyen a tanfelügyelőnél lépéseket. A növendékeket pedig kellő számu tankönyvekkel lássa el.

11. Nagy-Zerind, Bél-Zerind, Erdőhegy, Geszt, Zsadány és S.-Kereszstur, ismétlő iskoláját felállitani tartsa szoros kötelességének s a közoktatási törvény ide vonatkozó határozatának mielőbb érvényt szerezzen.

IV. Jegyző felkéri a gyűlést, hogy az iskolalátogatói tisztökről leköszönt Csiha Márton és Bernáth Lajos helyett, ki nt. esperes urhoz intézett 58—1889. számu levelében hasonlóan lemondott, alkalmas egyéneket hozzon javaslatba.

Nevezett iskolalátogatók e nemü tisztöknek további folytatására felkéretnek.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tanügyi bizottság javaslatait határozati erőre emeli s a feltüntetve kiemelt hiányok orvoslására az érdekelt presbyteriumokat utasitja.

A tanköteles növendékek nagymérvü felszaporodása folytán sürgősen szükségessé vált *tárkányi* 2-ik és *nagyzerindi* 3-ik iskola felállitását illetőleg, — hol az e czélra szükséges iskolaépületek már meg vannak : utasitja egyházmegyei közgyűlésünk az esperesi hivatalt, hogy ha máskép nem boldogulna, az illetékes magyar kir. tanfelügyelőség utján a közigazgatási hatóságnak a törvényadta kényszeritő segélyét is vegye igénybe, hogy *mindkét helyen*, folyó évi szeptember hó 1-sö napján, ha csupán segédtanitó alkalmazásával is — *az uj iskolában már a tanitás megkezdhető legyen.*

23. Derekas János f.-tóti lelkész beterjeszti a Nadányi Gyula alapitvány 1888-ik évi kamata 47 forint 88 krjczár hovaforditásáról szóló számadásos jelentését azzal, hogy a nagyváradi takarékpénztár az 1888. julius 1-től az alapitványi tőke után 5% helyett 4 és ½% kamatot fizet.

Ugy a bevételek, mint a kiadások okmányokkal igazolvák, a kiadások az alapitó-levél értelmében teljesitvék; miért is a számadás jóváhagyó tudomásul vétetik.

Egyszersmind a f.-tóti egyház elöljáróság utasittatik, hogy az alapitvány kamatát jövőre nézve is szigoruan az alapitó-levél értelmében használja fel.

24. A szentleányfalvai lelkész és gondnok beterjesztik, az egyház gondozása alatt levő alapitványokról szóló 1888-ik évi számadást.

A beterjesztett számadás, a mely szerint a Hajdu-Szabó-Pikó-alapitvány 1889-ik év január 1-jén buzában 283 liter; Szondy Géza-alapitvány árpában 943½ liter; egyházi adó megszüntetési alap buzában 542 liter, pénzben 5 frt 45 krajczárt tesz, tudomásul vétetik.

25. A kötegyáni egyház részéről lelkész és gondnok beterjesztik a f. évi február 7-én tartott presbyteri gyűlésük 1. számu végzését is magában foglaló — s ugyancsak f. évben, február 10-én tartott egyházközségi közgyűlési 1-sö számu s az egyházi adókulcs megváltoztatására vonatkozó határozatot. E szerint, az egyházmegye 64—1885. számu végzésével alkalmazásba vett s az állami adó alapján szerkesztett 8 osztályu adókulcs helyett, uj adókulcs tervezete fogadtatott el, mely — legalább a terményadónemet illetőleg, a földbirtok mennyiséget veszi alapul. A földbirtok mint adó-alap, 80 hóld területig jön tekintetbe s holdanként, — holdját 1100□

ölével számitva, — 5 liter buzával, 2 ½ liter aljgabonával van terhelve. Egyebekben, minden pár 1 frt 70 krt (70 krral többet mint eddig), ezenkivül minden földes gazda 30 kr házadót fizetne. A földdel nem biró háztulajdonosok, első osztályu háztól 50 krt, másod osztályu háztól 25 krt fizetnének házadó czimen. Végre a földbirtok még akkor is a terményadó alapjául szolgálna, ha az más vallásu egyénnek adatnék el, a mennyiben az eladó egyháztagnak végzésileg szivére köttetik, hogy az adás-vevési szerződésben az eladott földre eső adóterhet, mint szolgálmányt kösse ki.

Ez uj-adó tervezettől remélik folyamodók, hogy az egyház jövőjében nyugalmasabb korszak áll be, a mennyiben a közigazgatási költségek esetleges szaporodására is lesz alap, a közalapi illeték is födözve lesz, a szükséges iskolai fölszerelések is beszerezhetők lesznek, sőt a felállitandó harmadik tanitóság illetményei is annak idejében alapot fognak nyerni, s végre a be nem hajtható adókat jó részben fedezni fogja a fölemelt pénz és terményilleték többlete.

Ezek alapján az uj adókulcs megerősitését kérik.

E kérvénynyel kapcsolatban lett ismertetve Fazekas János és érdektársainak — összesen 92 kötegyáni lakosnak — fentemlitett határozatok megsemmisitését s az egyházi adóterhek eddig érvényben volt kulcs szerinti kivetésének elrendelését illető kérelme.

Egyházmegyénk közgyűlése, — tekintettel a kötegyáni egyházi adó ügy lehetőleg minden irányban megnyugtató s az egyház jövőjét anyagilag is biztositó megoldásának szükséges vóltára, elfogadja elnöklő esperesének azon javaslatát, hogy ezuttal nem bocsátkozván az emlitett egyházi adóügy érdemleges tárgyalásába, megbizza s fölkéri esperes urat, hogy Kötegyánban e kérdést személyes közbenjárásával intézze el.

Miről ugy a kötegyáni egyház elöljársága — az ügy előkészitésének czéljából, — valamint a panaszos kérvényezők, a beterjesztett iratok visszaküldése mellett, a lelkészi hivatal utján, jegyzőkönyvi kivonaton értesitendők.

26. Az anti egyház, jóváhagyás végett beterjeszti f. évi márczius 1-én tartott presbyteri, s márczius 3-án tartott egyházközségi közgyűlésének azon határozatát, melylyel az egyházi adót a csatolt költségelőirányzat szerint, az 1890, 91 és 92-dik évekre, a helyi viszonyoknak megfelelőleg megállapitja; és pedig minden pár után 2 frtot, s minden 1100□ öles hold föld után 4 liter buzát, továbbá 3 ½ liter aljgabonát, minden ház egy hold földdel egyenértékünek tekintetvén.

Beterjesztett végzések, az egyházi törvény 233. §-a értelmében, véglegesen jóváhagyatnak s azok foganatositására, az anti egyház elöljársága utasittatik.

27. A körösszeg apátii presbyterium a folyó 1889. évi márczius hó 10-én tartott egyháztanácsülésben a költségelőirányzat tárgyalása alkalmával Zima József presbyter inditványa folytán 9 szavazattal 2 szavazat ellenében határozatképen kimondotta, hogy *ne vétessék fel a költség előirányzatba* azon 61 forintot tevő összeg, mely az előző két évben már kivettetett és be is szedetett, mert a felsőbb hatóság ilyen módon rendelte el a néhai gróf Csáky Petronella által tett alapitvány illetéktelenül elköltött kamatainak — 666 forintnak 11 éven keresztül 61 forintos részletekben való — visszatérítését.

Elismeri ugyan az egyháztanács, hogy a kérdés alatt levő alapitvány kamatait *jogtalanul költötte más czélra* : de minthogy ugyanazon községben, a hasonló alapitvány kamatait a görög keleti egyház szintén illetéktelenül elköltötte és ők felsőbb hatóságaik által a visszafizetésre nemcsak nem köteleztetnek, hanem azzal vannak *megbiztatva*, hogy nekiek az illetéktelenül elköltött alapitványi kamatok visszatérítése vagy elengedtetik, vagy legroszabb esetben a püspökség valami más alapból eleget teszen helyettök: a presbyterium a görögkeletiek által felbujtogatott hivektől azzal vádoltatik, hogy könnyelmüen minden ellenállás megpróbálása nélkül terheli az egyháztagokat a kérdés alatt levő 61 forintnak 11 éven keresztül tartó kivetésével. És igy e 61 frtos tételnek a költségelőirányzatból való kihagyását a presbyterium inkább a görögkeletiek bujtogató gunyolódása által keltett mély elkeseredésből mondotta ki, nem pedig a felsőbb egyházi hatóság rendeletének ellenszegülni akarásból, vagy pedig makacskodásból.

Ha a görög-keletiek is rá szorittatnának az illetéktelenül elköltött kamatok hasonló visszatérítésére : *kész szivvel fizetnének a reformátusok is.* De, mert ezen ügy Biharmegye közigazgatási bizottságánál elintézetlenül van, csupán a királyi tanfelügyelőség bizatott meg a görög-keletiek ide vonatkozó számadásának megvizsgálásával és 1888. julius 4-ike óta, hogy mi történt ezen ügyben, arról semmit sem tudnak : az egyház belbékéje és nyugalma helyreállitásának czéljából hagyta ki ez évben a presbyterium az előirányzatból a 61 forintot.

Tokaji Ferencz jelenlegi kurator a körösszeg apáthii egyháztanácsnak 1889. márczius 10-iki 8-ik számu végzése ellen felebbezéssel él, melyben kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy a hivatolt végzést feloldani — a 61 forint törlesztési részletnek a folyó évi költségelőirányzatba való felvételére az egyháztanácsot kötelezni méltóztassék, mert szerinte azon körülményből, hogy a görög-keleti vallásuak sem fizetik vissza az általuk szintén illetéktelenül elköltött alapitványi kamatokat, nem az következik, a mit a presbyterium abból helytelenül *kiokoskodott*, hogy t. i. *a más helytelen eljárását mi is utánozzuk*, — hanem az, hogy a fennálló törvények rendes utján vagy mi is próbáljuk meg kieszközölni az elköltött pénz visszafizetésének elengedését; vagy ha mi fizetünk, oda hassunk, hogy a görög-keleti vallásuak is szintén fizessenek.

Épen ezért fellebező kurator kéri, hogy mig a község mint jogi sze-

mély 18,106—1888. számu e tárgyra vonatkozó beadványa Biharmegye törvényhatósága által el nem intéztetik : a kérdéses 61 forint az előirányzatba visszaállitassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk a felebbezésnek helyetadván, a körösszeg-apátii presbyterium 1889. évi márczius 10-én tartott ülésének 8-ik számu végzését *feloldja* és a gr. Csáky Petronella kegyes alapitványának illetéktelenül elköltött kamatainak visszatéritése tekintetéből a 61 forintot a folyó évi *költségelőirányzatba felvenni* s azt pontosan beszedni és rendeltetése czéljára forditani annyival inkább *kötelezi*, mert azt, hogy az alapitvány illetéktelenül elköltött kamatai 11 év alatt 61 forintjával téritessék meg a Tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöke, főtisztetetü Révész Bálint ur, mint a védrendeletben teljes hatalommal felruházott *végrehajtó* és főfelügyelő rendelte el.

Egyszersmind Biharmegye törvényhatóságát az alispáni hivatal utján tiszteletteljesen felkéri egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a körösszeg-apátii görög-keleti egyházat is, az általa szintén illetéktelenül elköltött alapitványi kamatok visszatéritésére, a jog- és igazság kölcsönössége alapján egyrészről a nemes hagyományozó végső akarata — és áldott emlékezete iránt való kegyeletes tiszteletből, másrészről ugy a polgári, mint az ott lakó két egyházközség *belnyugalma* és *békességes egyetértése* jól felfogott érdekében elkötelezni, s intézkedéséről egyházmegyénk közgyűlését értesiteni kegyesen méltóztassék.

28. Ugyancsak a körösszeg apátii egyház presbyteriuma folyó 1889. évi márczius 10-én tartott ülésének 5-ik száma alatt elhatározta, hogy a mult évek gyakorlatához képest a jelenlegi kurátornak Tokaji Ferencznek fizetését 8 forintról 12 forintra emeli ugyan; a buza, árpa és kántória buza fizetést is elengedi ugyan; a közszolgálatok alól is felmenti : de a most gyakorlatba hozott egyházi adó-kulcs szerint vagyona után reá eső pénznek *megfizetésére* épen ugy kötelezi, mint az egyházközségnek bármely más tagját.

A körösszeg-apátii egyházban 1887. előtt, mikor egyházi adóképen gazdagra és szegényre egyformán 80 krajczár egyházi adó róvatott ki : soha *szó sem volt* arról, hogy a kurátorok egyházi adó terhe elengedtessék-e vagy nem. Mert a kurátorok és egyházfiak *ember emlékezete óta*, szolgálatuk ideje alatt, a szokásjog alapján *egyházi adómentességet élveztek*.

Azonban 1887-ben az előirányzat életbeléptetése alkalmával vita támadt a felett, hogy elengedtessék-e az akkori gonduoknak a reá eső 2 frt 50 kr egyházi adó? A presbyterium elengedte. Bár már nehezebben, *de még is felmentette* 1888-ban is a presbyterium az akkori gondnokot 5 frt 50 krajczárnyi egyházi adó fizetése alól. Minthogy azonban a folyó évben

Tokaji Ferencz kurátorra 27 frt 50 kr egyházi adó esnék : 8 szavazó őt annak fizetésére kötelezi.

Ezen végzés ellen Tokaji Ferencz kurátor fellebezéssel él.

Sérelmesnek állitja magára nézve a fenthivatolt határozatot azért, mert ő az eddig gyakorolt *szokásjog alapján* lett megválasztva kurátornak. Minden eddig való kurátorok, ugy az egyházi adó, mint a közszolgálatok alól való mentesség kedvezményében részesültek. De mert ő reá vagyona után 27 frt 50 kr esnék a mostani igazságtalan egyházi adó-kulcs szerint : őt a presbyterium ellenkező bánásmódban részesiti, mint elődeit. Maga a presbyterium érezte eljárásának igazságtalan voltát, midőn az eddig szokásos 8 forint kurátori fizetést, a *látszat megőrizésének kedvéért* 12 forintra emelte. Miáltal 4 frtot mintegy leenged a 27 frt 50 kr követelésből.

Felebbező, mikor elfogadta a kurátorságot, az egyház iránt való szeretet — az egyházi elhanyagolt épületek jókarba hozásának szándéka mellett, azon reménységgel volt, hogy *elődeinek jogaiban is részesül*, annyival inkább, mert épen azok gondatlanságának és hanyagságának *kiáltó nyomait* helyreozni, jóvá tenni törekszik. Ha tudja, hogy e reményének utját vágja a szűk látóhatáru irigység, vagy az olcsó népkegynek helytelen uton való keresése : *el sem fogadja a kurátorságot*, mert annak elfogadására mint volt kurátor, — a ki már több izben lerövta egyháza iránt e tekintetben tartozását — az egyházi törvények által sem lett volna kötelezve.

Tokaji Ferencz kurátor felebbezésének hely adatik. A rá nézve sérelmes 5 — 1889. márczius 10. számu végzése a presbyteriumnak az egyházi törvények 233. §-a értelmében *véglegesen feloldatik.*

Egyszersmind értesiti egyházmegyei közgyűlésünk a körösszeg-apátii egyháztanácsot, hogy az egyházitörvények 7. §-ban foglalt jogánál fogva egyházközségökre vonatkozó rendszabályt alkothat ugyan a törvényes formák megtartásával : de ilyenmü *intézkedéseit visszaható erővel felruházni semmi joga nincsen.*

29. A körösszeg-apátii presbyterium, a mint ez az előző számban már érintve volt, az 1887-ik évben az addig ott gyakorlatban volt *egyházi adókulcsot gyökeresen megváltoztatta*, s ezen változtatásról sem saját végzését, sem az egyházközségi közgyűlés helybenhagyó végzését, a mint ez az egyházi törvények 20-ik §. c) pontjában foglalt rendelkezése szerint kötelessége lett volna — egyházmegyei közgyűlésünkhöz *fel nem terjesztette.*

1887. május 10-én — a 3-ik számu végzésben — az addig 80 krra rugó, egyházi adóképen gyakorlatban volt *párbér helyett a birtok-aránylagos egyházi adó kivetését* határozta el a presbyterium. Alapul vevén a föld-, személy- és házadót, minden adó forint után 30 kr rovatott ki, a földes gazdáknál csak a földadó, a zsellérekné l a személy- és házadó után. Ugy azonban, hogy két esetben, hol két tertály földön felül van, csak

két fertály föld adója — egy esetben, hol 7 fertály föld van, csak négy fertály föld adója vétetett alapul.

Ugyanazon presbyterium 1888. márczius 11-én 2-ik számu végzésében ismét a birtok aránylagos egyházi adó kivetését határozza el, most is mint az előző évben a földes gazdák tisztán a földadó után, a zsellérek személy és házadójuk után rovatnak meg, de most már minden adó forint után 50 krajczárral. Egyszersmind azt is kimondják 8 szavazattal 4 ellenében, hogy Pénzes István és Eszenyi Ferenczné, hol a mult évben csak két fertály föld adója, valamint Tokaji Ferencz, hol a mult évben csak négy fertály föld adója vétetett alapul, az 1888-ik évben *összes földadójuk után* fizessék az egyházi adót.

A presbyteriumnak ezen esetről esetre történő, — minden elvi megállapodást nélkülöző, — évenként a személyes gyülölködő irigykedésre *bő anyagot és alkalmat nyujtó* intézkedése ellen Tokaji Ferencz kurátor egyházmegyei közgyűlésünktől kér orvoslást, az eddigi párbér jogi természetének inkább megfelelő *osztályos egyházi adó* behozását ohajtván az adó forint után kivetett perczentes egyházi adó ellenében.

Egyházmegyei közgyűlésünk, kivételesen, hogy az egyház folyó ügyei fel ne akadjanak, helybenhagyja ugyan a körösszeg-apátii egyházközség jelen évi költség előirányzatát azon változtatással, hogy a gróf Csáki Petronella alapitvány illetéktelenül elköltött kamatai visszatéritéseül ez évre eső 61 frt abba *utólagosan felvétessék* és ugy a kurátorra, mint az egyházfiira általuk kivetni szándékozott összeg *a többi adózó egyháztagok terhére osztassék fel*

Jövőre nézve azonban utasitja egyházmegyei közgyűlésünk a presbyteriumot, hogy a *helyi körülmények eszélyes figyelembe vételével*, oly állandónak igérkező *osztályos egyházi adókulcsot* dolgozzon ki és hozzon javaslatba, mely ugy a régi személyes párbér, mint az általuk most megpróbált, tisztán adóforint után számitó adózási rendszer tulságait és igazságtalanságait kiküszöbölve, azoknak előnyeit egyesitve: a felzavart kedélyek megnyugtatására — *állandósága által* — alkalmatos legyen.

Ezen adókulcs a presbyterium által elkészittetvén és elfogadtatván, az egyházközségi közgyűlés helybenhagyása után, igazoló iratáival együtt, az egyházi törvények 20. §. c) pontja értelmében jóváhagyás végett még a *nyári egyházmegyei közgyűlésre* felterjesztessék, hogy már a jövő 1890-ik évben életbe lépjen.

30. Szentleányfalvai lelkész beterjeszti a lakosság által az egyházi adó megszüntetésére tett s összesen 542 liter buzából s később árpává változtatandó 5 frt 45 krból álló alapitvány levelének másolatát, s ezzel kapcsolatban az alapitványlevélre vonatkozólag folyó évi január 13-án 3.

szám alatt hozott presbyteri végzést, mely e másolatot egyházmegyénk levéltárába utalja.

Másolatban beküldött alapitványlevél, az egyházmegyei levéltárba helyeztetik, utasittatván az egyház elöljárósága, hogy az alapitványt az egyházi törvény 28. §. 5. pontjának értelmében, s az alapitvány czéljának megfelelőleg kezeltesse, és az általa évenként megvizsgált s jóváhagyott számadásról, az egyházi törvény 43. §. e) pontja szerint, egyházmegyénk közgyűléséhez évről-évre jelentést adjon be.

31. A szentleányfalvai egyház kéri, hogy az egyházmegyével szemben fennálló s 1887. végeig 64 frt 5 krra növekedett hátralék tartozását, 3 év alatt 3 részletben törleszthesse le; megemlitvén, hogy „a malom épitésre fölvett 400 forint kölcsön összegen felül 810 forintra emelkedett adóssági terhén sikerült akként könnyitenie, hogy hitelezői a részlettörlesztést az egyháznak engedélyezték.

Folyamodó egyház kérelmének — az egyház anyagilag nyomasztó helyzetére való tekintetből, helyet ad egyházmegyei közgyűlésünk, s megengedvén, hogy egyházmegyei hátraléktartozását 3 évi egyenlő részletben törleszthesse le, egyszersmind meghagyja az egyház elöljáróinak, hogy egyfelől a hátralék pontos törlesztéséről, másfelől a folyó tartozások pontos fedezéséről gondoskodni kötelességének tartsa.

32. A sarkadi egyház elöljárói, a 42/1888. számu egyházmegyei végzés feloldását kérik, mint a mely végzés, sem a sarkadi ev. ref. egyházat, sem az érdekelt adózó egyháztagokat meg nem nyugtatá, s hivatkozván azon körülményre, hogy „az eddig általuk beterjesztett okmányokban, a nyéki, jenői, herpai dolgok állása kellő ismeretének hiánya miatt, mindazon tények előadva nem lettek, melyeknek biztos és kimeritő ismerete teszi csak lehetővé a fenforgó jogi kérdések megnyugtató eldöntését,“ azért folyamodnak, hogy egyházmegyei közgyűlésünk, a sarkadi és s.-kereszturi vitás egyházi adó ügyben, a szabályszerü egyházlátogató küldöttség által helyszini szemlét tartatván ez ügyben, a helyszinén fölveendő jegyzőkönyv alapján, uj határozatot hozzon.

Egyházmegyei közgyűlésünk, a már 42/1888. számu végzésével elintézett vitás egyházi adóügyben, tekintettel a békés s minden irányban megnyugtató elintézés szükségességére, a szabályszerü egyházlátogató küldöttséget, a folyamodó egyház terhére foganatositandó helyszini szemlével megbizza, s fölkéri elnöklő esperesét, hogy e vitás ügyre vonatkozó okmányokat, az általa kinevezendő egyházlátogatóknak, egyházmegyénk levéltárából tájékozás végett adassa ki. Végre a helyszini szemlét tartó küldöttség jegy-

zőkönyvi jelentését s határozati javaslatát, annak idejében egyházmegyei közgyűlésünk elé terjeszsze.

33. A b.-böszörményi egyház kérvényt intéz egyházmegyénk közgyűléséhez, hogy 4-ik iskolájának tervbe vett fölállitása czéljából, 3500 frtot vethessen ki még a jelen év folyamán az egyház tagjaira, csatolva ezen összeg kivetési kulcsát megállapitó február 24-iki 7. sz. s márczius 24-iki 3. sz. presbyteri s márczius 31-iki egyházközségi közgyűlésének 1-ső számu végzéseit.

Örömmel értesül egyházmegyénk közgyűlése arról, hogy a berekböszörményi egyház presbyteriuma s egyházközségi közgyűlése, a népes egyházukban immár annyira szükségessé vált 4-dik iskola felállitásáról gondoskodni kiván, s a midőn e czélból a fent hivatolt presbyteri és egyházközségi közgyűlési végzések alapján a 3500 forint iskolaépitési költségnek az egyház tagjaira még ez évfolyamán történendő kivetését a maga részéről jóváhagyja, s végmegerősités végett a főt. egyházkerületi gyűlésre pártolólag fölterjeszti, egyszersmind utasitja a b.-böszörményi egyház előljáróit, hogy a kivetett iskolaépitési költséget, annak idejében pontosan szedje be, és annak rendeltetése czéljára lett felhasználását, számadásában igazolja.

34. Olvastatott a szentleányfalvai egyház kérvénye, melyben uj iskola és tanitói lak épithetésére engedélyt kérnek. Csatolják a terv és 1344 frt 40 krajczárra menő költség előirányzatot, az ezeket jóváhagyó egyháztanácsi és egyházközségi közgyűlési határozatokat.

Az épitkezési költségek fedezésére előadják, hogy 360 forint Aradmegye törvényhatósága által engedélyezett közköltő kivetés utján jön az egyház tulajdonába még ez évben, 500 forint pedig mint néhai Multyán Veronika hagyománya fog kifizettetni örökhagyó férje által, ha iskola épittetik. A hiányzó összeget gyüjtés és az egyházi hatóságoktól kérendő segélyből válik kifizethetőnek.

Az egyházmegye minthogy folyamodó egyház az épitkezéshez szükségelt pénzösszeggel ez időszerint nem rendelkezik, a bemutatott terv és költségvetéshez jóváhagyását meg nem adja.

Hozzájárul azonban oly iskola és tanitói lak épitéséhez, mely egyrészt a czélnak is megfelel, másrészt pedig a kimutatott 860 forint fedezet keretén belől előállitható s utasittatik folyamodó egyház, hogy uj költségvetést és tervrajzot készittessen, azokat mint szintén a vállalkozóval kötendő szerződést az épitkezés megkezdése előtt — felülvizsgálat és jóváhagyás czéljából az espereshez — terjeszsze be.

35. Tárgyalás álá vétetett Böszörményi Károly árpádi lelkésznek, az ottani presbyterium nevében tett azon beadványa, mely szerint az árpádi presbyterium, az egyházközségi közgyűlés jóváhagyását kinyerve, a templomnak és toronynak ugy kivül, mint belől történő kijavitását, mintegy 1200 forintba kerülő költséggel eszközölni elhatározta.

Minthogy az egyháznak e czélra felhasználható 500 forintja *már van:* a még hiányzó 700 forintnak, a *fennálló adókulcs szerint leendő kivetésére* az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását kéri.

Balog Ambrus főjegyző mint ezen ügy előadója, az egyházi törvények 233. §-a alapján a végleges engedély megadását ajánlja, s egyszersmind inditványozza, hogy azon presbyterium iránt, melyet még nem régen is szigoru utasitásokkal kellett kötelességeinek teljesitésére szoritani, mostani *jó szándékáról és ügybuzgó eljárásáról tanuságot tevő elhatározásáért* egyházmegyei közgyűlésünk méltányló elismerésének kifejezést adni méltóztatnék.

Előadó inditványával szemben, elnöklő esperes, annak *nyomatékos hangsulyozása* mellett, hogy az árpádiak által kivetni szándékolt, fentemlitett czélu 700 frt *nem adó*, mert egyszersmindenkorra vettetik ki, hanem *ujabb teher kivetése*, mely mint ilyen, az egyházi törvények nem 233. §-a hanem a 20. §. c) pontjában foglalt azon rendelkezés alá esik, hogy az ily „*határozatok az egyházi felsőbb hatóságok jóváhagyása alá terjesztendők,*“ hol többes számban hatóság*ok* és *nem* hatóság van irva: inditványba teszi, hogy az árpádiak kérelme hagyassék ugyan jóvá, de végleges megerősités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre is felterjesztessék, mert szerinte ez *feltétlenül szükséges* és elmaradhatatlan az általa idézett törvény értelmében.

Egyházmegyei közgyűlésünk az *előadó inditványának mellőzésével* az esperes felfogását és inditványát tevén magáévá, az árpádi presbyteriumnak a még hiányzó 700 forint erejéig a fennálló adókulcs szerint való kivetést a jelzett czélra engedélyezi ugyan: de *végső megerősités végett* az iratokkal együtt a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre is felterjeszteni rendeli.

36. A belényes-ujlaki egyháztanács templomuknak rozzant állapotban levő mennyezetét kijavittatni, befestetni, valamint a két kart is befestetni szándékozván: három rendbeli költség tervezetet, illetőleg ajánlatot terjeszt be felülbirálás és a legjobban megfelelőnek kiválasztása végett.

Olvastatott Veres Károly épitésznek következő szakértői véleménye:

„A belényes-ujlaki templom mennyezetének helyreállitására bemutatott három darab költségszámitás közül a Hideg József ácsmester által beadott, mint legelőnyösebb ajánltatik elfogadásra, azon megjegyzéssel, hogy az előirt 15 pár deszka használat után az egyház *tulajdona maradjon;* továbbá hogy a mennyezet *kétszer* legyen befestve, s végre hogy a geren-

dákba az 50 darab vaskapocs helyett *vascsavarok* (srófok) alkalmaztassanak.“

Egyházmegyei közgyűlésünk a felolvasott szakértői véleményt, azon *megtoldással*, hogy a Hideg József számításának 8-ik száma alatt 10 forint értékben felvett *állásfák*, a 15 pár állás deszkához hasonló módon és okból, használat után szintén az *egyház tulajdonába maradjanak:* határozati erőre emeli.

37. A ménes-gyoroki presbyterium és egyházközségi közgyűlés engedélyt kér, hogy elavult és használaton kivül levő iskolaépületét, jövedelmezőbb *ingatlan vásárlása czéljából eladhassa*, s az eladást az esperes kedvező alkalommal engedélyezhesse.

Ezen indokolt kérelem folytán, egyházmegyei közgyűlésünk megengedi, hogy a m.-gyoroki presbyterium, — *a fent hivatolt feltételek mellett* — avult iskoláját eladhassa, mely végzést a főt egyházkerüldtre végső megerősités végett felterjeszti.

38. Az anti ev. ref. egyház beterjeszti a Körösszabályozó társulat által kisajátitott, s előbb a lelkészi javadalmazáshoz tartozott föld árából, a lelkészi hivatal használatára Dézsi József anti lakostól 80 forintért vett s Ant község 102. számu telekjegyzőkönyvében foglalt 435/1. h. r. sz. alatti 1100 □öl területü közlegelői illetmény vételi szerződését, kapcsolatban e vételt illető presbyteri és egyházközségi közgyűlési végzésekkel.

Beterjesztett vételi szerződés, s ennek tárgyában hozott presbyteri, illetve egyházközségi közgyűlési végzés, jóváhagyatik, s végső megerősités végett az egyházkerület közgyűléséhez fölterjesztetik.

39. A fenesi ev ref. egyház a belhivatalnokok használatára rendelt mintegy 4 hold szántóföldjét, azon okból, mert az gödrös, kavicsos, közvetlen a község mellett levén az évenkénti csekély termést is sok költségbe kerülő keritéssel lehetett megóvni, elcserélte még az 1861-dik évben a község határában legjobb helyen fekvő, mind mennyiség, mind minőségre jobb földekért. Kérik az egyház és az érdekeltekkel létrejött csere-szerződés jóváhagyását. Bemutatják a cserét jóváhagyó egyháztanácsi és egyházközségi közgyűlési határozatokat, kapcsolatban a cserébe adott és vett földek térvázlatát.

Az 1889-ik év január hó 31-én kelt egyrészt a fenesi ev. ref. egyházközség elöljárósága mint cserébeadó, másrészt Mundrán András és neje Palkucz Mária, Szimián János, Halász János mint cserébeadók között létre jött csereszerződés, a mely szerint a fenesi ev. ref. egyház a fenesi 38. számu tjkvben foglalt 2242. s a fenesi 37. számu telek-

jegyzőkönyvben foglalt 2243. helyrajzi számu ingatlanait cserébevevőknek a fenesi 10. számu tjkvben foglalt 348. helyrajzi szám alatti; a fenesi 486. számu tjkvben foglalt 346. hrzi szám alatti; a fenesi 318. számu tjkvben foglalt 351. hrzi szám alatti; ugy a fenesi 213, 496 és 497. számu telekjegyzőkönyvekben, 2404/a, 2404/b, 2404/c. helyrajzi számu földeknek a bemutatott vázlatrajzon 1. számmal jelzett 350 □öl területü ingatlanaiért cserébe adja jóváhagyatik s a csereszerződés végleges jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni határoztatik.

40. Dobrai Ferencz fenesi lelkész azon beadványa, melyben *panaszkodik*, hogy a presbyterium nem akarja neki megtériteni, az általa a lelkész udvaron emelt melléképületek 85 frt 31 krajczárra rugó költségét, továbbá hogy a presbyterium az özvegyeknek a párbért — *dijlevele ellenére* — elengedi:

vizsgálat és jelentéstétel végett kiadatik a törvényszerü egyház-látogatóságnak.

41. Biharmegye tanfelügyelője kijelenti, miszerint a remetei állami iskola elhelyezésére vonatkozólag, 1887. deczember 27-én a nagyméltóságu vallás- és közoktatási miniszterium képviseletében Sipos Orbán kir. tanfelügyelő s a remetei ev. ref. egyházközség elöljársága között létrejött, az egyházkerület 166—1888. számu végzésével jóváhagyott szerződés, a nagyméltóságu vallás és közoktatási miniszterium részéről elvileg elfogadtatott, a szerződést azonban a magas miniszterium pótlólag kiegészittetni kivánja azzal, hogy az iskolai épületet bérbe adó egyház az egész bérleti időre tűzkár ellen biztositandja, s a tűzkár-biztositási bárczát leteendi; továbbá a netán felmerülhető peres kérdésekben a kincstár által választandó biróság előtti sommás eljárás köttessék ki. Becsatolja az előbbi szerződéstől csupán e két körülményre eltérő ujabban kiállitott s ugyancsak Biharmegye tanfelügyelője Sipos Orbán és a remetei ev. ref. egyházközség között létrejött szerződést s kéri annak jóváhagyását.

Minthogy az ujabb szerződésben felvett két pontozat az eredeti szerződés *lényegén* mi változtatást sem tesz, a Remetén, 1889. márczius hó 15-én egyrészről Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, mint a nagyméltóságu vallás és közoktatási miniszterium képviselője, másrészről a remetei ev. ref. egyház képviseletében annak elöljársága között a remetei ev. ref. iskola-épület bérletére nézve kötött *ujabb szerződéshez* az egyházmegye *jóváhagyását megadja* s azt végső megerősités végett az egyházkerületi közgyűléshez *pártolólag* felterjeszteni határozza.

42. Sághi Péter ugrai leánytanitó ezen állásában végleges megerősitését kéri.

A bemutatott választási jegyzőkönyv és oklevél alapján folyamodó állásában véglegesen megerősittetik.

43. Szentandrási Kálmán komádii tanitó, bemutatott oklevele s esperesi elbocsátó levele alapján, hivatalában végleges megerősittetését kéri.

Folyamodó tanitó, beterjesztett oklevele s a debreczeni egyházmegyéből Kabáról hozott esperesi elbocsátó levele alapján, a köznevelési és közoktatási szervezet 50. §-a értelmében, hivatalában véglegesen megerősittetik.

44. Báthory István erdő-gyaraki tanitó *oklevele és rendben levő szolgálati bizonyitványai alapján:* állomásában megerősittetik.

45. Szabó József segédlelkész, az egyházmegyébe bekebeleztetését kéri.

Folyamodó segédlelkész, bemutatott első és másod lelkészképességi vizsgákról szóló okmányai alapján, az egyházmegyébe bekebeleztetik.

46. Varga András széplaki és Laczikó János kisházai tanitó, — hivatkozva csekély jövedelmükre, — államsegélyben leendő részesittetésüket kérik.

Folyamodó tanitók, tekintettel a kérvényeikben fölhozott indokokra, az államsegélyben részesitendők közé folyó évre fölvétetnek.

47. Olvastatott Pótor Sándor, Hajdu Ferencz, a debreczeni főiskola 6-ik és Sáfrány Károly ugyanezen főiskola 4-ik osztályu tanulóknak kérvénye az egyházmegyei alapitvány ez évi kamata elnyeréséért. Csatolják az előmenetelöket feltüntető iskolai értesitőket.

A bemutatott iskolai értesitőkre s a debreczeni főgymnasiumi igazgatóság ajánlatára való tekintettel, a nagyszalontai ev. ref egyházmegye alapitványának 1889. évi kamata *fele részben* Pótor Sándor, *fele részben* Hajdu Ferencz 6-ik osztályu tanulóknak adatnak oda; miről a debreczeni ref. főiskola igazgatósága értesittetni határoztatik.

48. Esperes bemutatja a Károly Gáspár emléke ügyében kibocsátott következő püspöki felhivást:

„478. Nagytiszteletü esperes uraknak.

A hazai protestáns lapok intéztek ugyan már meleg hangu fölhivásokat olvasóikhoz arra nézve, hogy a bibliafordító Károly Gáspár emléke hamvai fölé emelendő oszloppal s nevéről nevezendő alapitványnyal örökittessék meg, s a nemes szivü adakozók előtt megnyitották lapjaikat, mindazáltal én is indittatva érzem magamat, hogy fölhiván a nagytiszteletü esperes urakat s általok a lelkészeket és egyházakat adakozásra: a magának — különösen nálunk protestánsoknál — halhatatlan érdemet szerzett dicső szellemi ősünk emléke iránt, tehetségünk szerint rójuk le a kegyelet és hála tartozását.

Nem is szükség nekem a Károly érdemeit bővebben fejtegetnem; nem szükség elmondanom, hogy mily körülmények között végezte csaknem emberi erőt meghaladó nagy munkáját; azt sem szükség mutogatnom, hogy mit használt ő nekünk protestánsoknak, midőn a könyvek könyvét, hitünk fundamentomát anyanyelvünkre leforditotta, mert ezek mind nyilván vannak a nagytiszt. esperes urak előtt: csak azt kell kijelentenem, a mi megkeresésem czélja, t i. hogy fölkérjem nagytiszt. esperes urakat, miszerint méltóztassanak buzditani a hatóságuk alatt levő lelkészeket és egyházakat, hogy adományaikkal járuljanak a szent czél elősegitéséhez, hogy a kortársak, sőt mondhatni három század mulasztását mintegy helyrehozza az igazságosabb s a valódi érdemet jutalmazni kivánó hálásabb mai nemzedék.

Midőn tehát őszinte bizalommal fordulok a minden nemesért oly odaadó buzgósággal lelkesülő esperesi karhoz, ujból fölkérem, hogy a nemes czélra szánt s gyüjtendő adományokat juttassák hivatalomhoz, melyeket aztán a debreczeni protestáns lap utján fogok nyugtázni.

Istennek áldó s megszentelő kegyelmét kérve nagytiszteletüségtekre, vagyok — teljes tisztelettel

Debreczen, 1889. márczius 27.

Révész Bálint m. k.
püspök.“

Egyházmegyénk közgyűlése, ez egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vett buzditó szózatot, ama reményben juttatja e helyen *köztudomásra*, hogy a lelkészek és egyháztagok nemes versenyre fognak kelni az áldozatkészség terén akkor, midőn *annak* kell emléket emelnünk, ki az *életnek könyvét* magyar protestáns népünk kezébe adván, a *legszebb emléket* emelte magának. Végül a püspöki felhivásnak a presbyteri gyűléseken leendő megismertetésére, s ehez képest az idejében foganatositandó adománygyűjtés eszközlésére s a begyűlendő összegnek a nagyt. esperesi hivatal értesitése mellett, a főtiszteletü püspöki hivatalhoz juttatására, az egyházak előljárói végzésileg felhivatnak.

49. Püspöki körözött leiratok
levéltárba tétetni rendeltetnek.

50. Jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesitésére
Szél Kálmán esperes elnöklete alatt Ercsei Sándor,
Sántha István és dr. Balogh Elek tanácsbirák felkéretnek.

Mindezen számokat hitelesitették Nagy-Szalontán, 1889. április 14-ik napján: *Szél Kálmán* esperes, *Ercsei Sándor*, *Sántha István* és dr. *Balogh Elek* tanácsbirák.

A 10, 11, 12, 13, 14, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 43, 46, 48. számokat jegyzette: *Nagy Imre* lelkészi aljegyző.

A 15. számot jegyzette: *Sántha István* világi főjegyző.

A 8, 23, 24, 34, 39, 41, 42, 45, 47. számokat jegyzette: *Borbély László* világi aljegyző.

Az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 35, 36, 40, 44, 49, 50. számokat jegyzette: *Balog Ambrus* lelkészi főjegyző.

A fenti számoknak az illető jegyzők egyszersmind *előadói* is voltak.

Tárgymutató.

1. Világi elnök helyettesittetik.
2. Világi képviselők igazoltatnak.
3. A meg nem jelenőkről való jelentés tudomásul vétetik.
4. A tanácskozási sorrend megállapittatik.
5. Esperesi jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról.
6. „ „ az elnökileg elintézett ügyekről.
7. „ „ a skontró ügyekről.
8. „ számadás a hivatalos pénzekről.
9. Jelentés az 1888. évi közalapi számadásokról, az 1889. évi járulékok helybenhagyásáról. Közalapi bizottság megválasztása.
10. Számadás a lelkész-gyámintézeti pénztárról.
11. Intézkedés a lelkészi gyámintézet magasabb gyámdijáról és a hátralékok szigorubb behajtásáról.
12. Jelentés az egyházmegyei házipénztárról. Hátralékosok kimutatása.
13. Közigazgatási költségekkel tartozó egyházak hátralékaikat törleszszék.
14. Egyházmegyénk költség-előirányzata jóváhagyatik.
15. Számvevőszék jelentése.
16. Missziói jelentés és számadások.
17. Mezősasi lelkész Kozma Zsigmond megerősittetik.
18. Egyházkerületi képviselők megválasztatnak.
19. Lelkészjelölő bizottság megválasztatik.
20. Stola-ügy napirendről vétessék le.
21. Vasárnap-ügyi bizottság megalakitása. Feleletek a vasárnap-ügyben.
22. Tanügyi bizottság jelentése.
23. Jelentés a Nadányi Gyula alapról.
24. „ a szentleányfalvai alapokról.
25. Kötegyáni adóügyben közbenjárni esperes felkéretik.
26. Anti egyházi adókulcs jóváhagyatik.
27. K.-apátii 8—1889. márczius 10. számu presbyteri végzés feloldatik.
28. Tokaji Ferencz k.-apátii kurátor, szolgálati ideje alatt, az egyházi adó fizetésére nem kötelezhető.
29. K.-apátii költség-előirányzat pótlásokkal jóváhagyatik. Osztályos egyházi adókulcs készitésére utasittatnak.
30. Egyházi adót megszüntetni szándékozó alap Szentleányfalván.

31. Szentleányfalvai egyház közigazgatási hátralékát 3 év alatt törleszsze
32. Sarkadi és s.-kereszturi vitás adó-ügy helyszini vizsgálat végett az egyházlátogatóságnak kiadatik.
33. Berek-böszörményi egyháznak 3500 frt kivetése iskolára engedélyeztetik.
34. Szentleányfalvai iskola-terv és költségvetése nem hagyatik jóvá.
35. Árpádi egyháznak 700 frt kivetése engedélyeztetik.
36. Hideg József költség-számitása a b.-ujlaki templom-mennyezet kijavitására, jóváhagyatik.
37. Ménes-gyoroki egyház avult iskoláját eladhatja.
38. Anti földvétel jóváhagyatik.
39. Fenesi egyház földcseréje engedélyeztetik.
40. Dobrai Ferencz fenesi lelkész panasza vizsgálat végett az egyházlátogatóságnak kiadatik.
41. Remetei állami iskola bérszerződése.
42. Sághi Péter az ugrai tanitóságban megerősittetik.
43. Szentandrási Kálmán a komádii tanitóságban megerősittetik.
44. Báthori István a gyaraki tanitóságban megerősittetik.
45. Szabó József segédlelkész bekebeleztetik.
46. Varga András széplaki és Laczikó János kisházai tanitók államsegélyre felvétetnek.
47. Egyházmegyénk ösztöndija Pótor Sándor és Hajdu Ferencz tanulóknak adatik.
48. Felhivás a Károly Gáspár emléke ügyében.
49. Püspöki leiratok levéltárba tétetnek.
50. Jegyzőkönyv hitelesitő bizottság alakittatik.